

Näringslivsanalys för SBA-regionen

Februari 2019
Stockholm Business Region

Syfte med analysen

- Skapa en övergripande bild av hur näringslivet ser ut i SBA
- Visa på skillnader och likheter mellan län, kommungrupper och kommuner inom SBA
- Bidra till insikter och kunskap om hur de olika delarna i regionen hänger samman
- Ge kunskap om hur det lokala och regionala näringslivet kan stärkas i SBA

Metod

- Analysen baseras till stora delar av statistik från SCB
- Statistiken redovisas på kommungruppsnivå och några enstaka fall på länsnivå
- Samtliga 103 kommuner i SBA har legat till grund för analysen
- Kommunexempel och topplistor fokuserar på de 55 kommuner som ingår i SBA-partnerskapet

103 kommuner ingår i analysen

Kommuner markerade med orange ingår i SBA-partnerskapet

Storstäder

Stockholm

Pendlingskommun nära storstad

0114 Upplands Väsby

0115 Vallentuna

0117 Österåker

0120 Värmdö

0123 Järfälla

0125 Ekerö

0126 Huddinge

0127 Botkyrka

0128 Salem

0136 Haninge

0138 Tyresö

0139 Upplands-Bro

0160 Täby

0162 Danderyd

0163 Sollentuna

0182 Nacka

0183 Sundbyberg

0184 Solna

0186 Lidingö

0187 Vaxholm

0191 Sigtuna

0192 Nynäshamn

0305 Håbo

Större stad

0181 Södertälje

0380 Uppsala

0484 Eskilstuna

0580 Linköping

0581 Norrköping

1880 Örebro

1980 Västerås

2081 Borlänge

2180 Gävle

Pendlingskommun nära större stad

0140 Nykvarn

0319 Älvkarleby

0330 Knivsta

0331 Heby

0360 Tierp

0461 Gnesta

0486 Strängnäs

0488 Trosa

0561 Åtvidaberg

0582 Söderköping

0586 Mjölby

1814 Lekeberg

1861 Hallsberg

1881 Kumla

1884 Nora

1907 Surahammar

1961 Hallstahammar

2026 Gagnef

2082 Säter

Lågpendlingskommun nära större stad

0381 Enköping

0382 Östhammar

0482 Flen

0513 Kinda

0562 Finspång

0563 Valdemarsvik

0583 Motala

1860 Laxå

1882 Askersund

1885 Lindesberg

1981 Sala

1983 Köping

2101 Ockelbo

2104 Hofors

2181 Sandviken

Mindre stad/tätort

0188 Norrtälje

0480 Nyköping

0483 Katrineholm

1883 Karlskoga

2080 Falun

2084 Avesta

2184 Hudiksvall

Pendlingskommun nära mindre tätort

0428 Vingåker

0481 Oxelösund

0509 Ödeshög

0512 Ydre

0560 Boxholm

0584 Vadstena

1862 Degerfors

1864 Ljusnarsberg

1904 Skinnskatteberg

1960 Kungsör

1962 Norberg

1982 Fagersta

1984 Arboga

2061 Smedjebacken

2083 Hedemora

2132 Nordanstig

Landsbygdskommun med besöksnäring

2023 Malung-Sälén

2029 Leksand

2031 Rättvik

2034 Orsa

2039 Älvdalen

Landsbygdskommun

1863 Hällefors

2021 Vansbro

2062 Mora

2085 Ludvika

2121 Ovanåker

2161 Ljusdal

2182 Söderhamn

2183 Bollnäs

Innehåll

1. Trender som påverkar näringslivet
2. Konjunktur och ekonomi
3. Näringslivet i regionen
4. Arbetskraft och arbetsmarknad
5. Företagsklimat
6. Analys och slutsats

1

Trender som påverkar näringslivet

En globaliserad värld

Ett digitaliserad värld

FYRA MEGATRENDER

Ett förändrat klimat

Ett urbaniserad värld

Vad innebär ett förändrat klimat för SBA-regionen?

- Högre medeltemperatur och stigande vattennivåer
- Fokus på hållbara resor och förändrade resebeteenden
- Stora förändringar att vänta på logistiksidan: fossilfria transporter, miljözoner, bilfria innerstäder etc.
- Ökad efterfrågan på delningstjänster och cirkulär ekonomi
- Större efterfrågan från bland annat civilsamhället att kommuner och företag redovisar hållbarhetsarbetet (Hållbarhetsredovisningar)
- Lösningarna finns ofta men affärs- och verksamhetsmodellerna saknas

Vad innebär digitaliseringen för SBA-regionen?

- Rutinbaserade yrken och arbetsprocesser ersätts i allt större utsträckning av automatisering
- Högkvalificerade jobb kan ersättas av AI (tex inom juridik)
- Distansens betydelse minskar - möjlighet för mindre städer och landsbygd?
- Krav på omställning i offentlig sektor och i näringsliv
 - Öppen data och service (tex ansöka om bygglov..)
 - Nya affärsmodeller
 - Ökat behov av vidareutbildning för "att hänga med"
 - Säkerställa informationssäkerhet

Befolkningsutveckling i Stockholmsregionen 2007-2017

Sundbyberg 33%

Solna 26%

Knivsta 25%

Heby -1,2%

Smedjebacken -1,1%

Östhammar -0,9%

Vad innebär urbaniseringen för SBA-regionen?

- Större kommuner ökar och små kommuner minskar
- Pendlingskommunerna nära storstaden "vinnare"
- Industriell verksamhet trycks ut från staden – etableringar blir allt mer en regional fråga
- Befolkningsminskning i mindre kommuner drabbar köpkraften – en utmaning för lokala näringslivet
- Hög försörjningsbörda i mindre kommuner – även om utjämningsystemet ekonomiskt kompenserar så slår det mot kompetensförsörjningen, svårt att rekrytera
- Få kommuner har strategier för en befolkningsminskning – ses ofta som ett misslyckande

Vad innebär globaliseringen för SBA-regionen?

- Ökad konkurrens om arbetskraft (åldrande befolkning en utmaning i hela Europa)
- Jobb flyttar utomlands...
- .. Men större närvaro av utländska företag i Sverige
- Ökad jobbpolarisering – höglönearbeten och låglönearbeten ökar, jobben i mitten av lönefördelningen minskar → ökad lönespridning
- Teknikinnehållet ökar, även inom tillverkning
- Allt större krav på utbildning, även i mindre städer och landsbygd

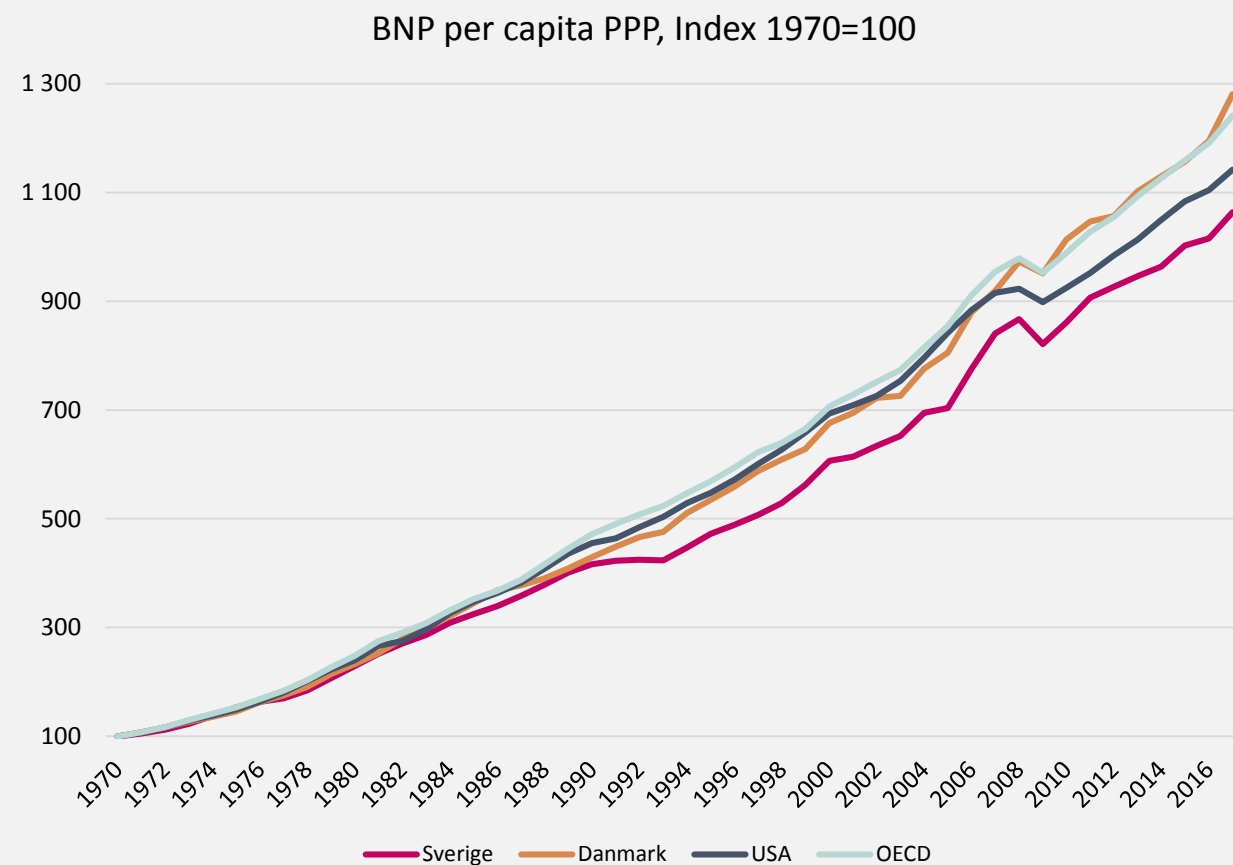

2

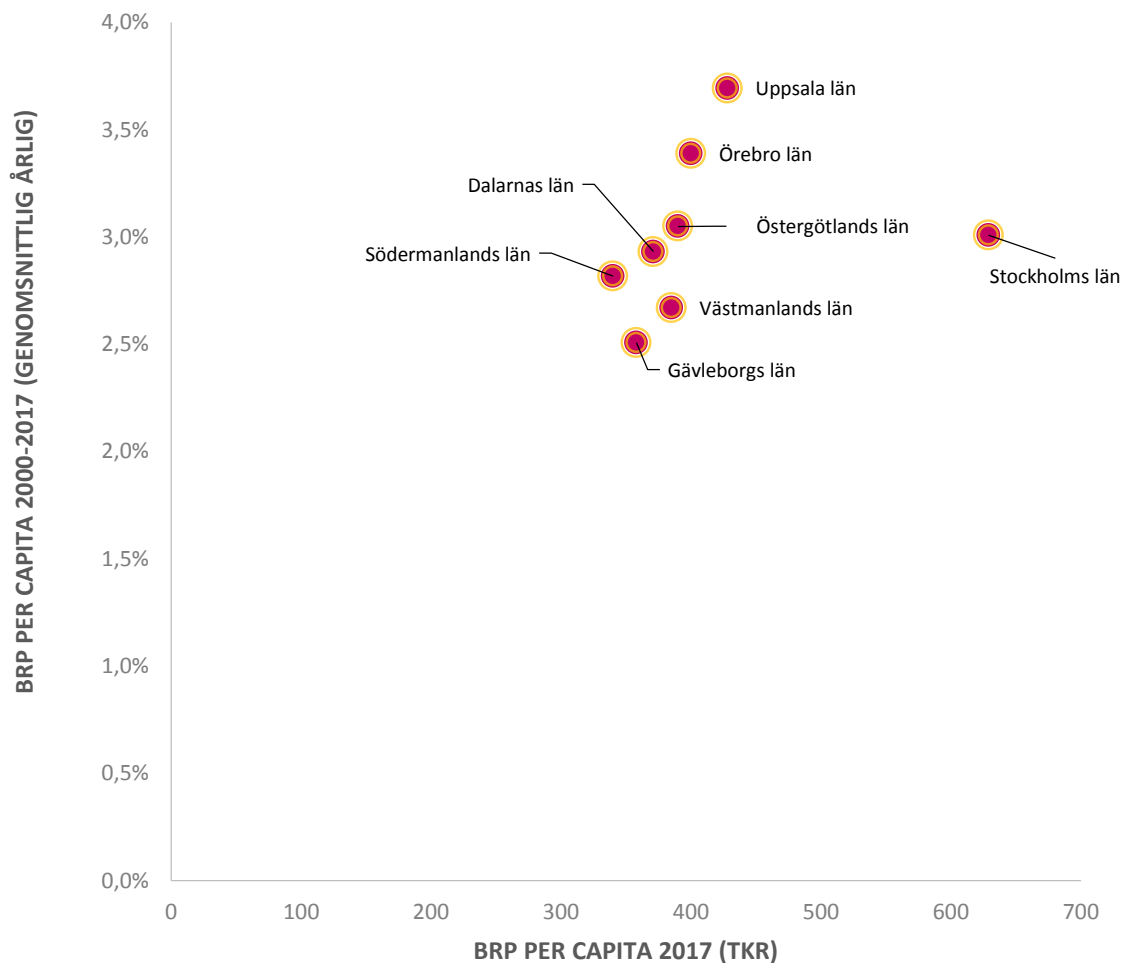
Konjunktur och ekonomi

Sveriges BNP är stark – men utvecklingen är svagare än i många andra länder

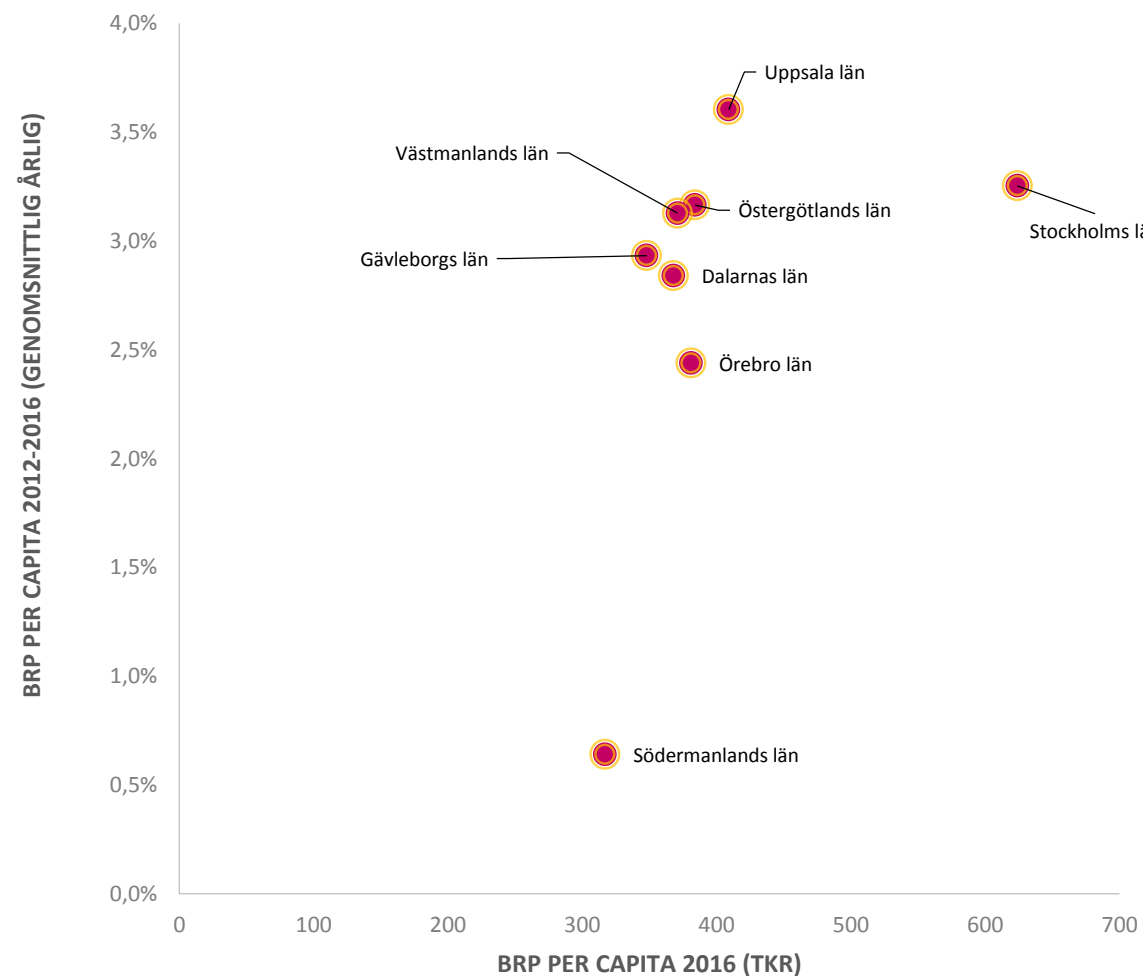
- Sverige har tappat från plats 4 (1970) till plats 11 (2017) i OECD:s välståndsliga
- Drabbades hårt av 90-tals krisen
- Enligt Entreprenörskapsforum är Sverige inte längre i den ekonomiska fronten
- Matchningsproblematiken framhålls som en av de stora utmaningarna (Entreprenörskapsforum 2018)

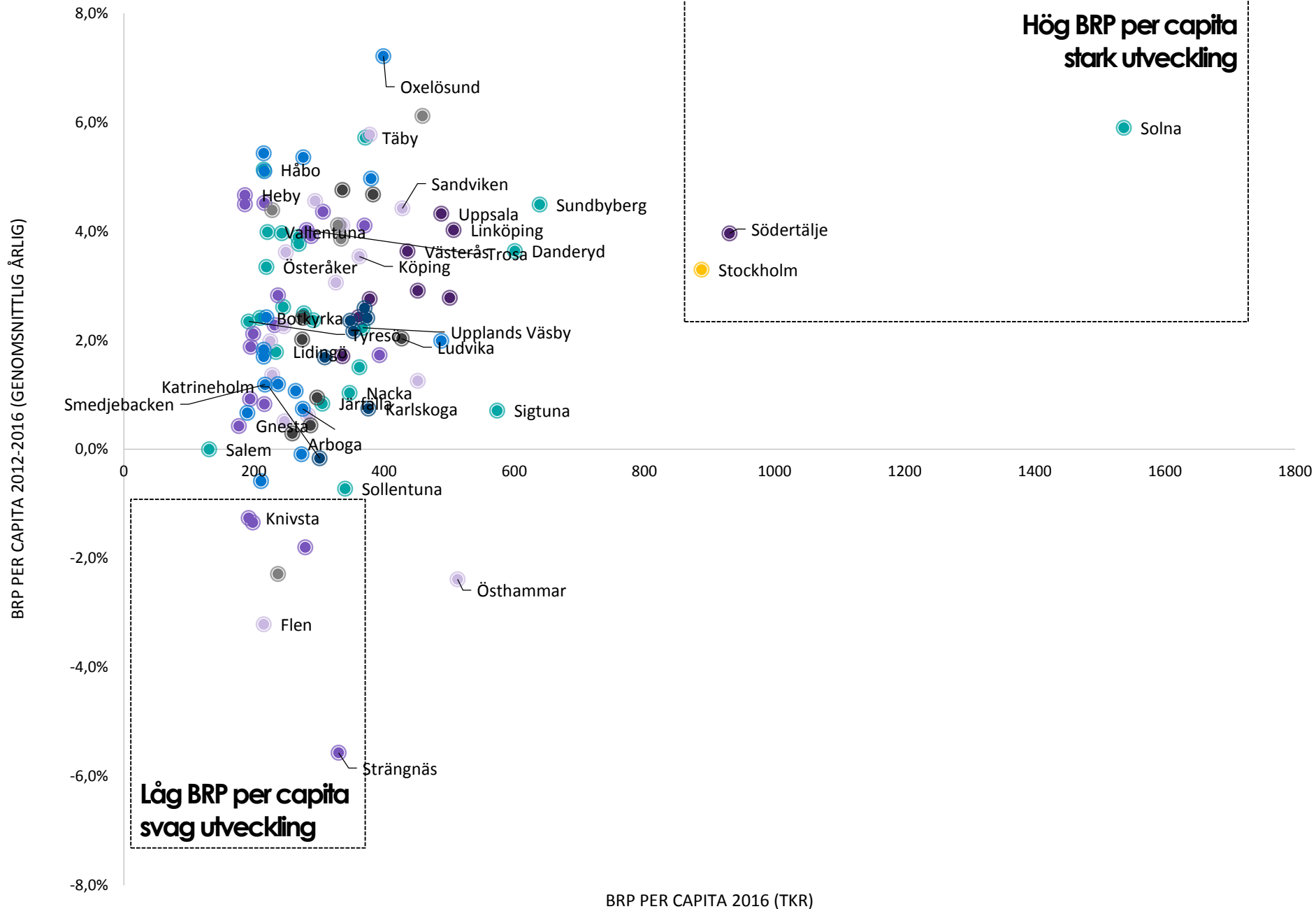

BRP per capita 2017 och utveckling av BRP per capita 2000-2017

BRP per capita 2016 och utveckling av BRP per capita 2012-2016

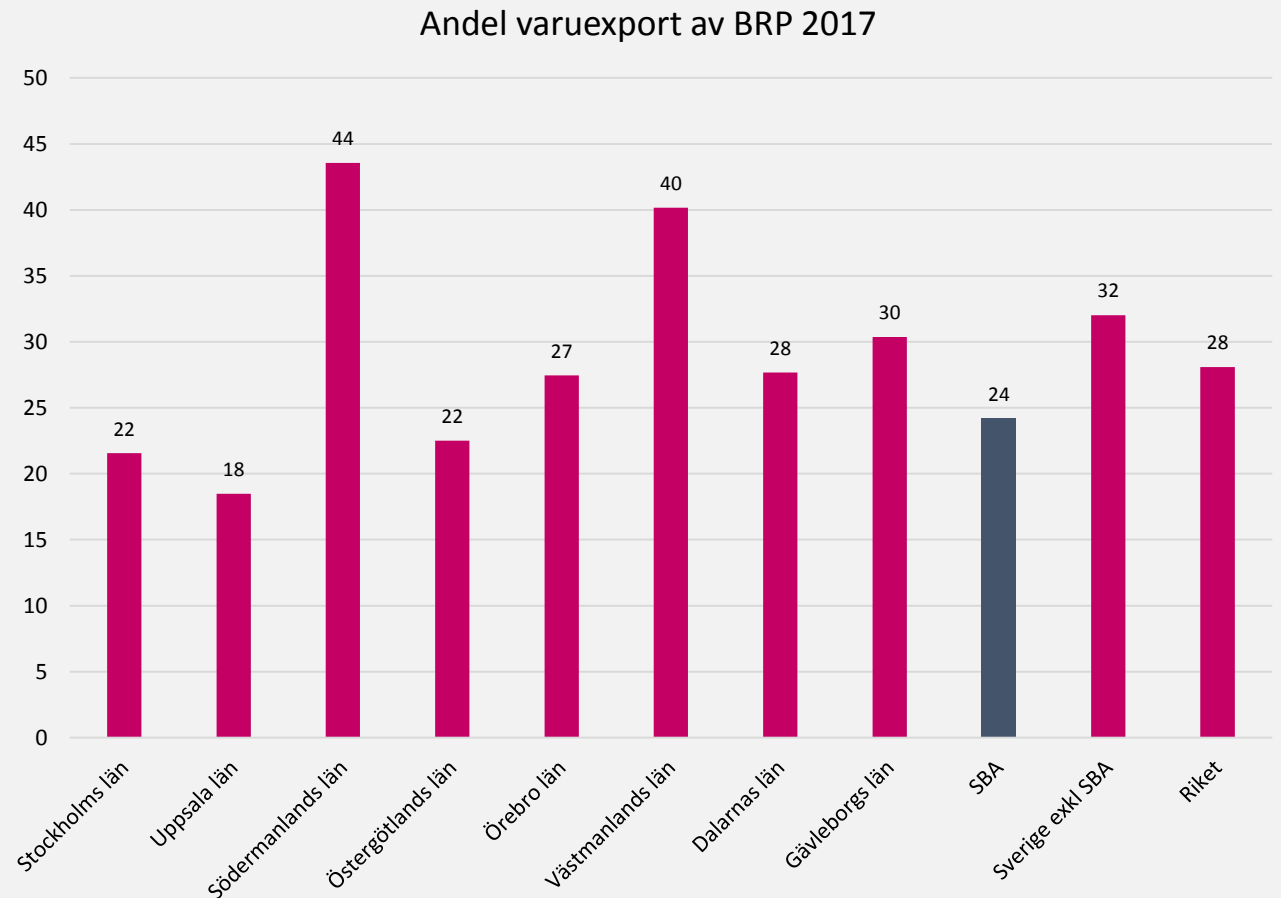

BRP per capita och utveckling av BRP per capita

- Storstäder
- Pendlingskommun nära storstad
- Större stad
- Pendlingskommun nära större stad
- Lågpendlingskommun nära större stad
- Mindre stad/tätort
- Pendlingskommun nära mindre tätort
- Landsbygdskommun
- Landsbygdskommun med besöksnäring

Varuexporten står för en fjärdedel av den ekonomiska tillväxten i SBA - stora skillnader mellan länen

- I SBA står varuexporten för 24% av regionens BRP 2017
- Stora skillnader mellan länen
- I Södermanlands län är andelen högst (44%). Södermanland är även det län i SBA som totalt sett har störst varuexport
- I Uppsala står varuexporten för endast 18% av BRP

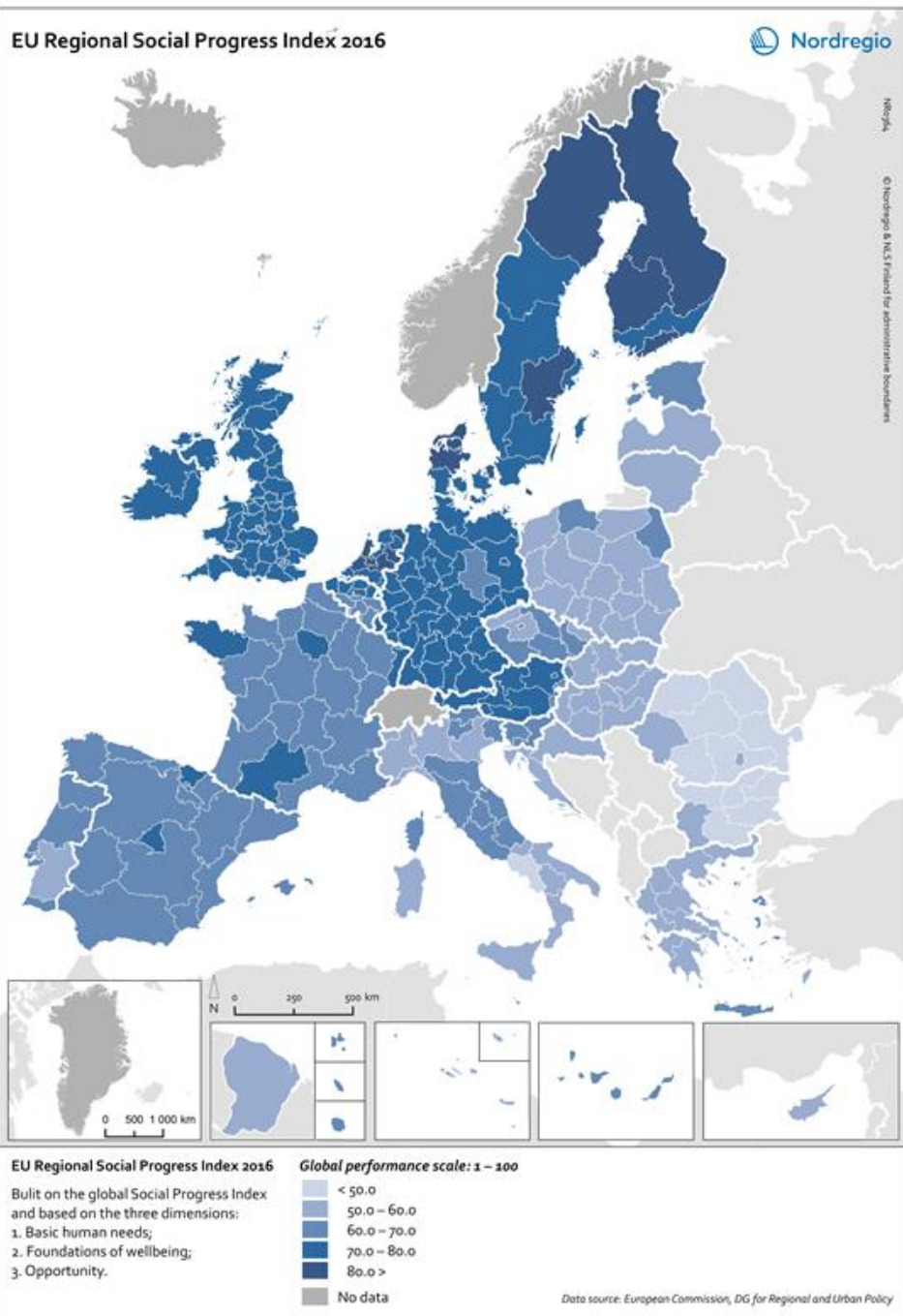

BRP säger inte allt om en regions utveckling...

- BRP är värdet av all produktion av varor och tjänster. BRP mäter alltså enbart mängden ekonomiska resurser
- BRP säger inte så mycket om välfärd och hur resurserna i en region och kommun är fördelade
- Måttet säger inget om hållbarhet
- En ökad BRP behöver inte tillfalla regionen, vinster kan exempelvis investeras utomlands

“GDP mainly measures market production – expressed in money units – and as such it is useful. However, it has often been treated as if it were a measure of economic well-being. Conflating the two can lead to misleading indications about how well-off people are and entail the wrong policy decisions”

Stiglitz kommissionen 2008

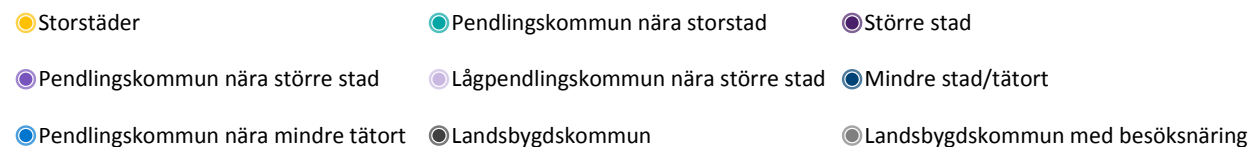
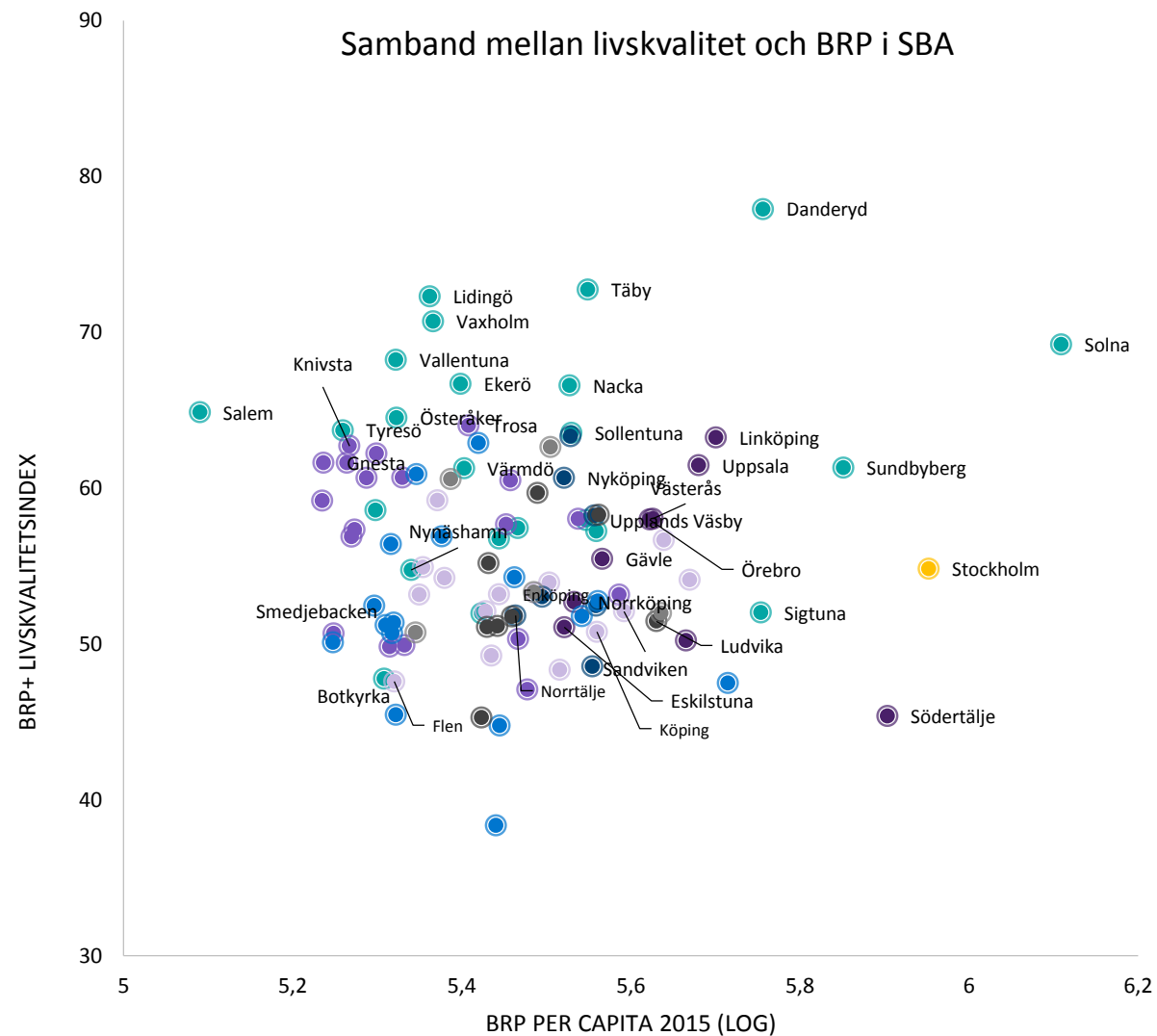

Nya alternativa mått utvecklas

- 2008: Stiglitzkommisionen understryker behovet att skifta fokus från att enbart mäta ekonomisk utveckling till att mäta människors välbefinnande
- 2010 utvecklas Social Progress Index som mäter välbefinnande på regional nivå
- 2011 utvecklas OECD Better Life index som mäter hälsa och välbefinnande på nationell nivå
- 2018: Det svenska mätsystemet BRP+ lanserades 2018 (fokus på livskvalitet och hållbarhet)

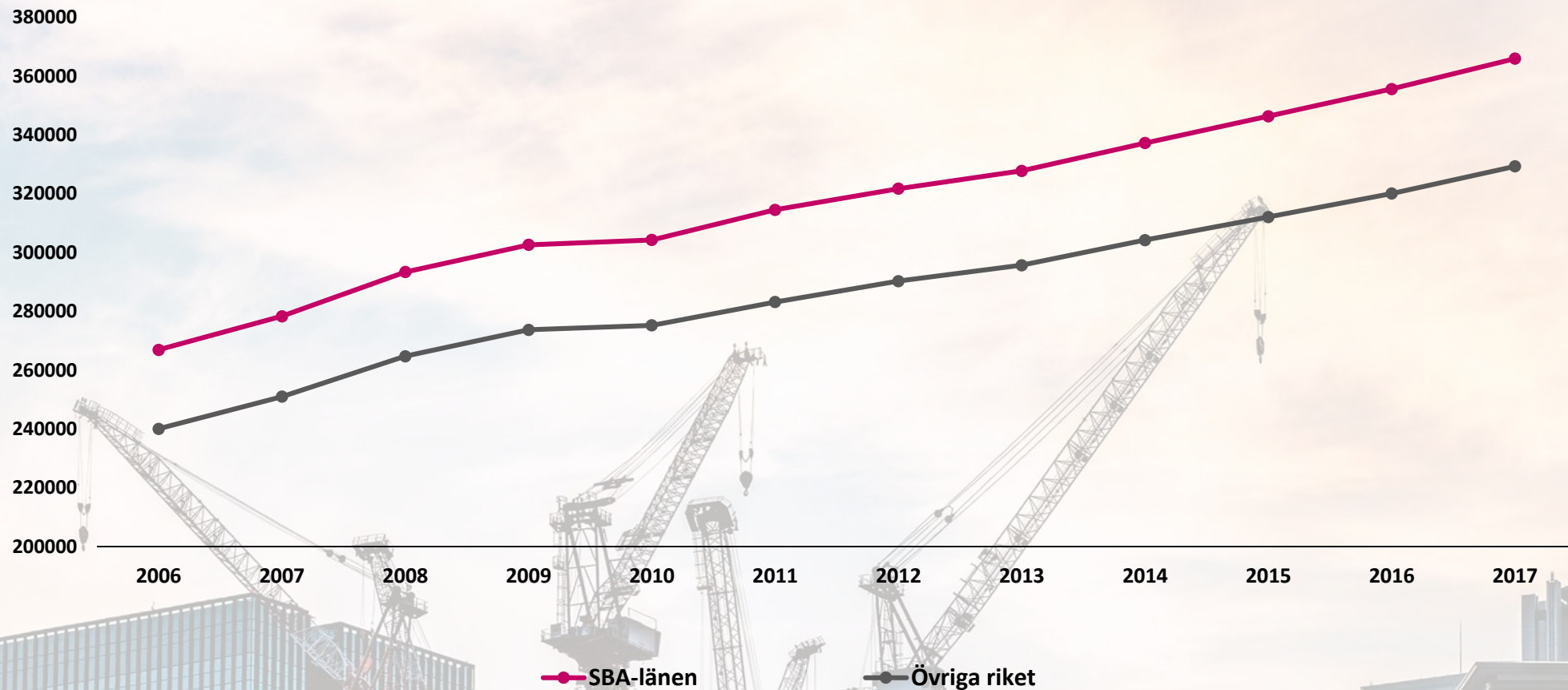
Svagt samband mellan BRP och BRP+ i SBA

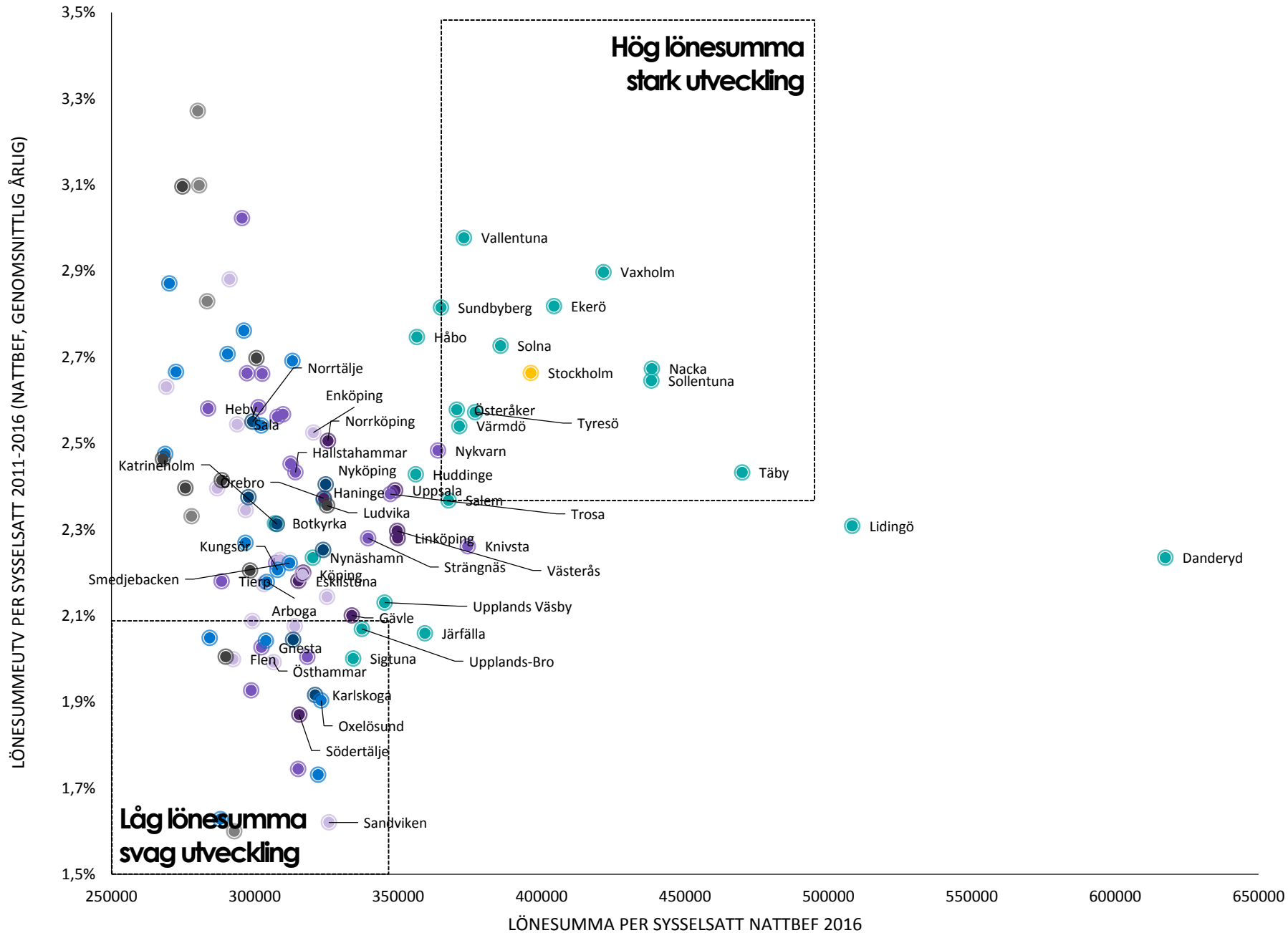
- Analysen av BRP+ visar att det finns inga tydliga samband mellan BRP och BRP+ (livskvalitet) i SBA på kommunnivå
- Pendlingskommunerna i SBA utmärker sig med hög livskvalitet
 - Positiv förstärkande spiral – hög utbildningsnivå → hög inkomst → låg ohälsa
- Stockholms stad har hög BRP men låg BRP+. Trångboddhet och höga utsläpp påverkar

Lönesumman i SBA ökar i samma takt som övriga riket

Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning

Lönesumma och utveckling av lönesumma

- Storstäder
- Pendlingskommun nära storstad
- Större stad
- Pendlingskommun nära större stad
- Lågpendlingskommun nära större stad
- Mindre stad/tätort
- Pendlingskommun nära mindre tätort
- Landsbygdskommun
- Landsbygdskommun med besöksnäring

3

Näringslivet i regionen

Branschbredd – ett mått på kommunens utvecklingspotential

- Branschbredden på en arbetsmarknad har betydelse för attraktiviteten - underlättar matchningen mellan arbetskraft och arbetsgivare
- I teorin kan en kommun ha 832 branscher men i praktiken är det ingen som har alla branscher
- I Sverige är det Stockholm som har högst branschbredd, följt av Göteborg (77%) och Malmö (74%)

BRANSCHBREDD

Stockholm 83%

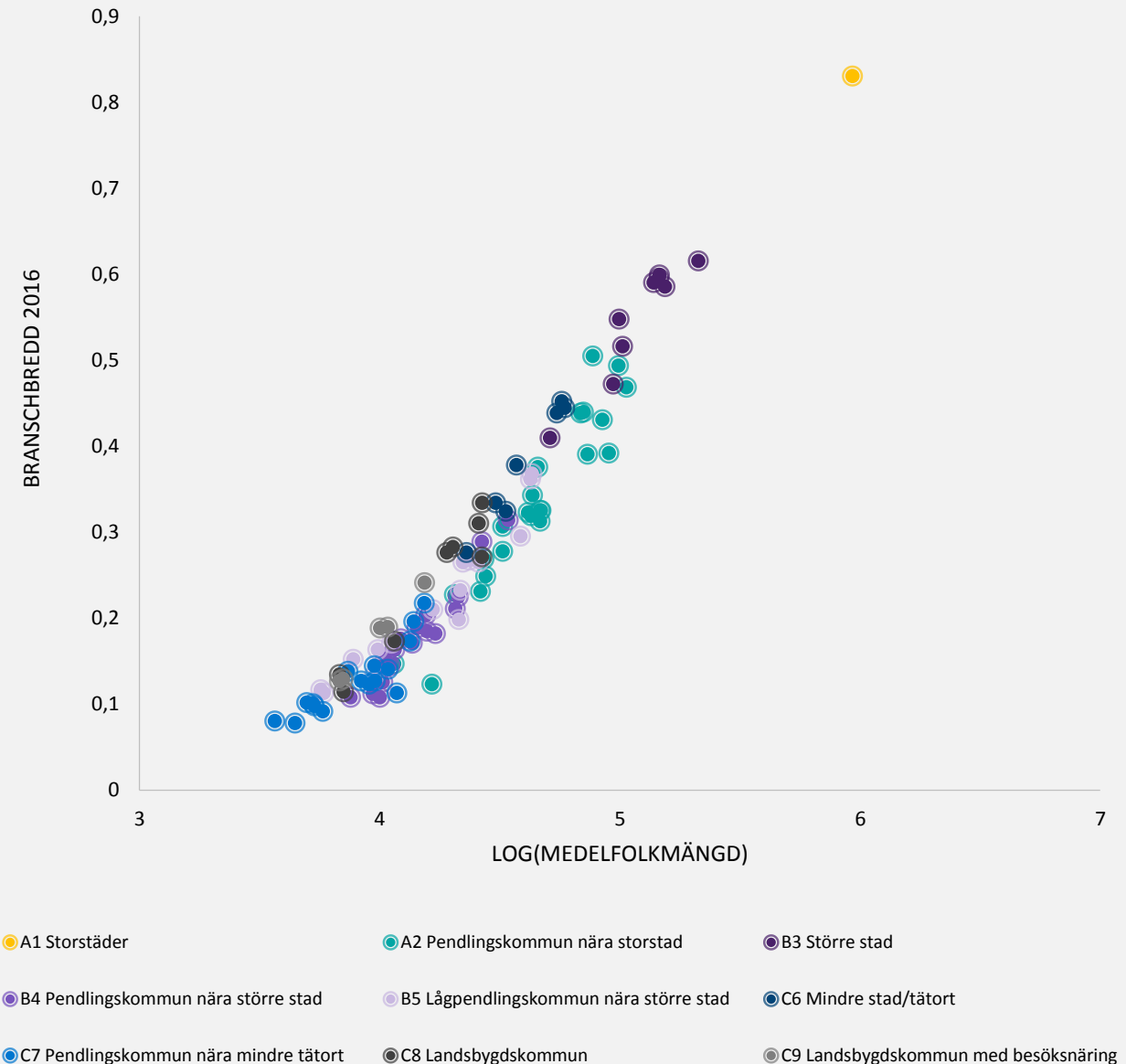
Örebro 59%

Västerås 59%

Invånarantalet avgör branschbredden

- Sambandet mellan befolkningsstorlek och branschbredd i SBA är starkt – ju fler människor, desto mer branscher
- Det finns goda anledningar att eftersträva hög branschbredd i SBA:
 1. Skapar förutsättningar för en mer mångfacetterad region och underlättar matchning
 2. Storleken på arbetsmarknaden i sig är en tillväxtfaktor. Självförstärkande region: >100 000 sysselsättningstillfällen (Pettersson, 2013)
 3. En näringsstruktur som vilar på många pelare är mindre känslig för förändringar i konjunkturen

Branschbredd och folkmängd i SBA

Diversifierat eller nischat näringsliv?

- Ett diversifierat näringsliv innebär en bredare arbetsmarknad för den arbetskraft som bor i eller i närheten av staden
 1. Attraktivitetsfaktor
 2. Underlättar matchning
 3. Välutbildad och specialiserad arbetskraft
- Specialisering innebär att en stad eller en region har företag som är världsledande inom ett eller flera branschområden
 1. I regel en positiv påverkan på medelinkomst → ökad köpkraft
 2. Ökad sårbarhet

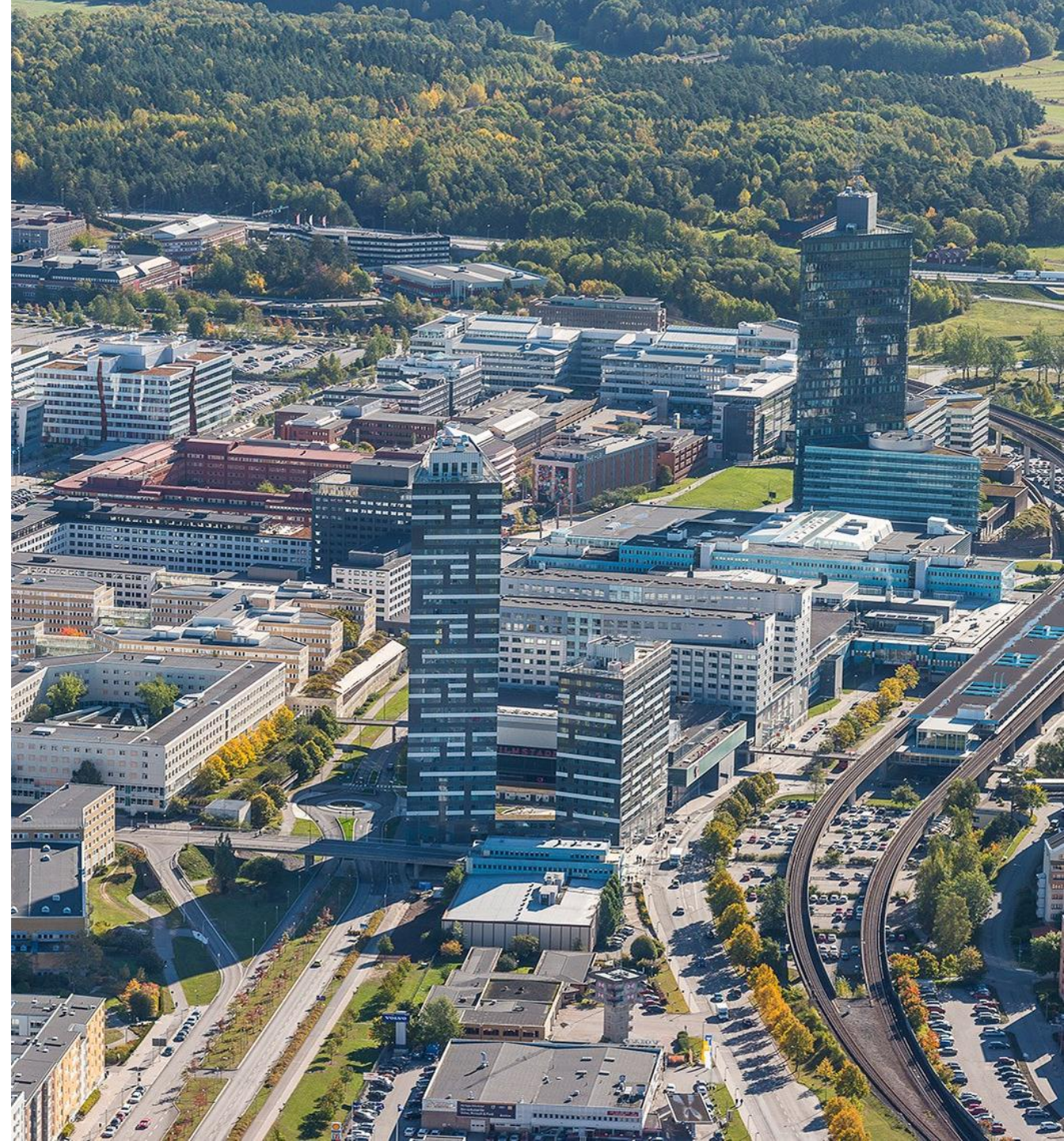
”Den mest effektiva staden är en diversifierad stad som utgörs av många specialiserade kluster”

Desrochers 2001

Vad säger forskningen?

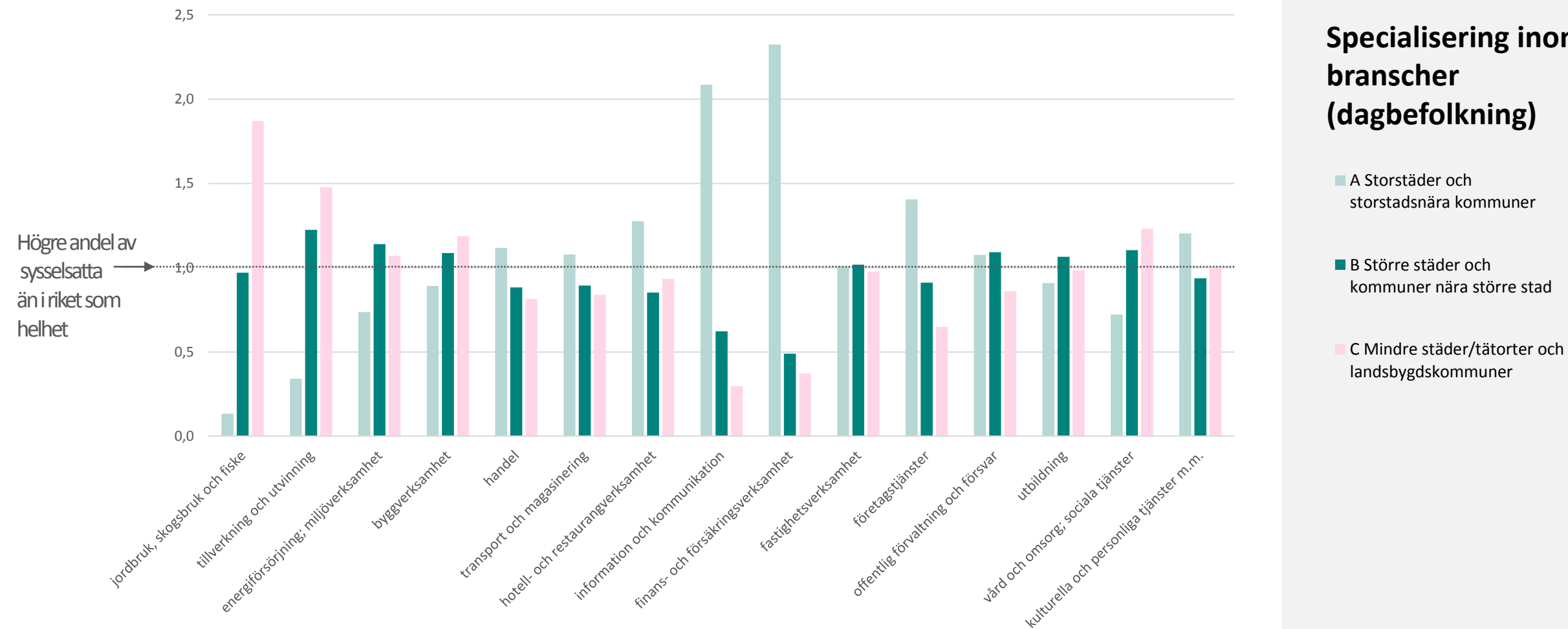
- Diversitet tycks vara mer betydelsefullt än specialisering för städers tillväxt, framförallt för stora städer i utvecklade regioner och för kunskapsintensiva branscher
- Specialiseringen tycks vara viktigare i mindre städer med större tyngd av enklare tillverkningsindustrier
- En fråga om geografisk nivå - extremt specialiserade stadsdelar kan ibland vara del av en stad som i dess helhet karakteriseras av en påtaglig mångfald

Källa: Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden, ekonomi och fysisk planering i urbaniserings tidevarv, regionalpolitiskt forum rapport nr 3

Kommunerna i SBA har olika funktioner och roller

Specialiseringskvot per bransch 2016

Specialisering och tillväxt i kommungrupperna

Specialiseringskvot

Andel av de sysselsatta inom
näringen i jämförelse med riket
som helhet

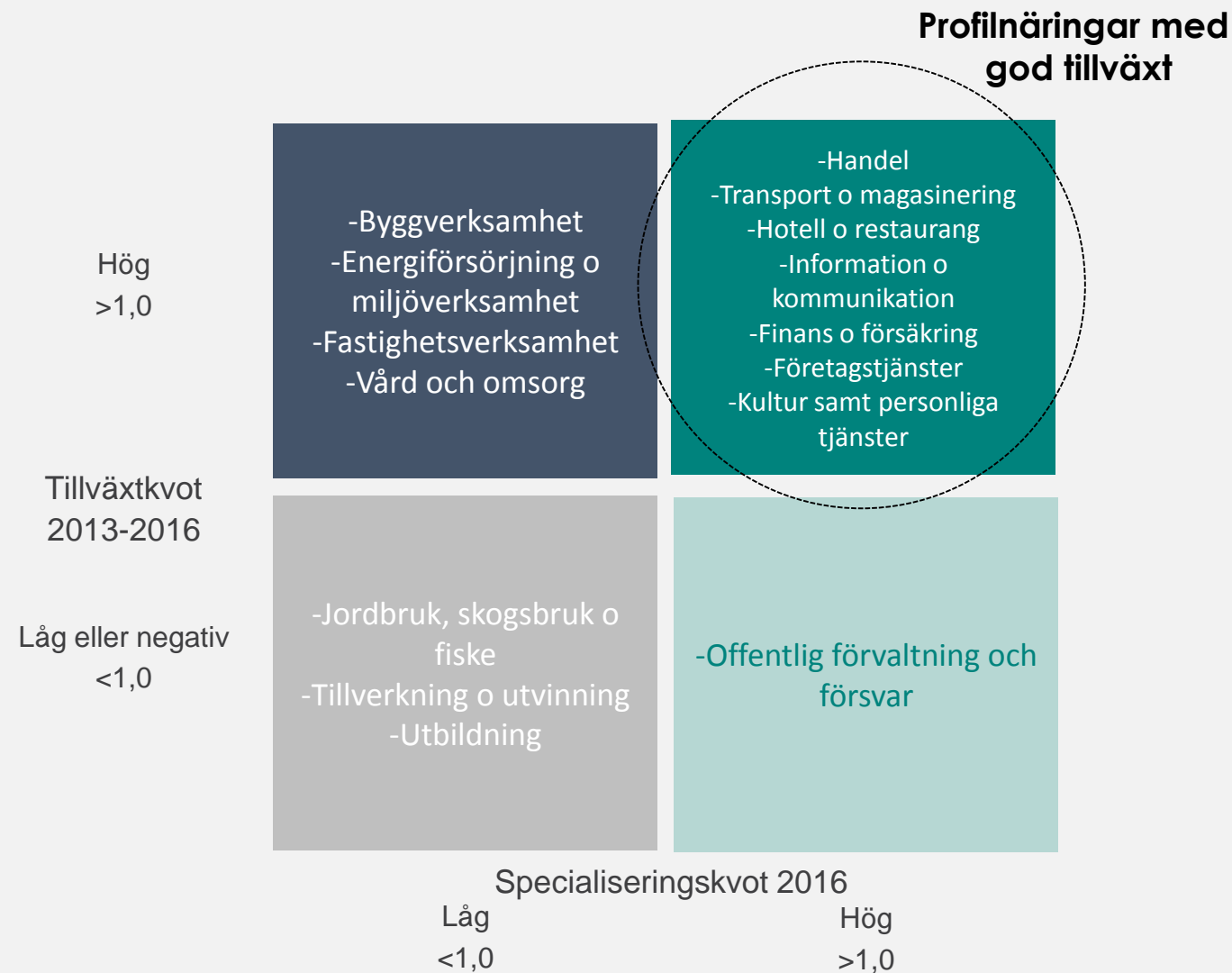
Tillväxtkvot

Högre tillväxt inom näringen än
riket som helhet

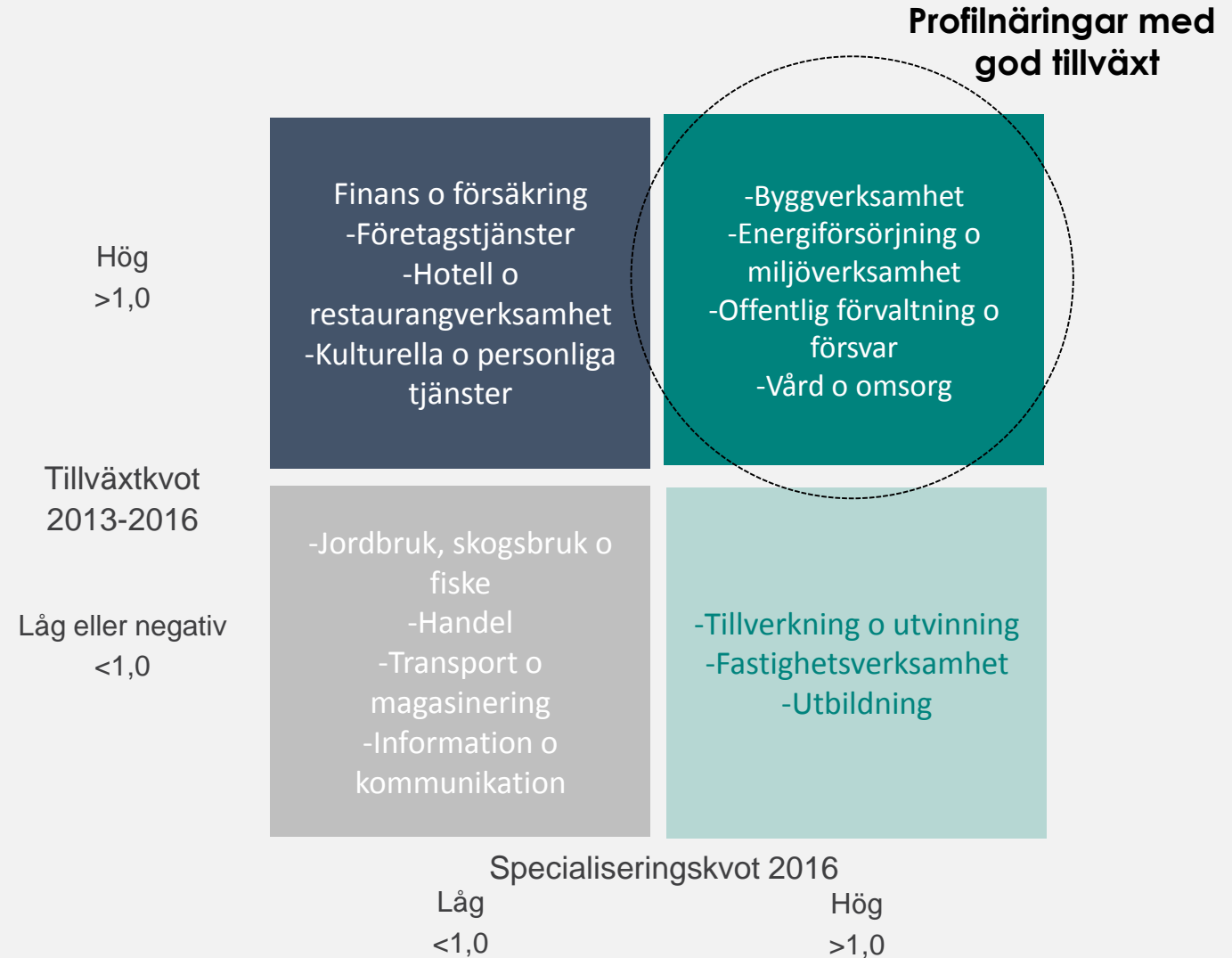
Storstäder och storstadsnära kommuner

Hög tillväxt och specialisering inom kunskapsintensiva näringar samt handel, hotell- och restaurang, kultur

Större städer och kommuner nära större stad

I regel tillväxt inom samma branscher som storstäder (undantag information och kommunikation samt transport och magasinering)

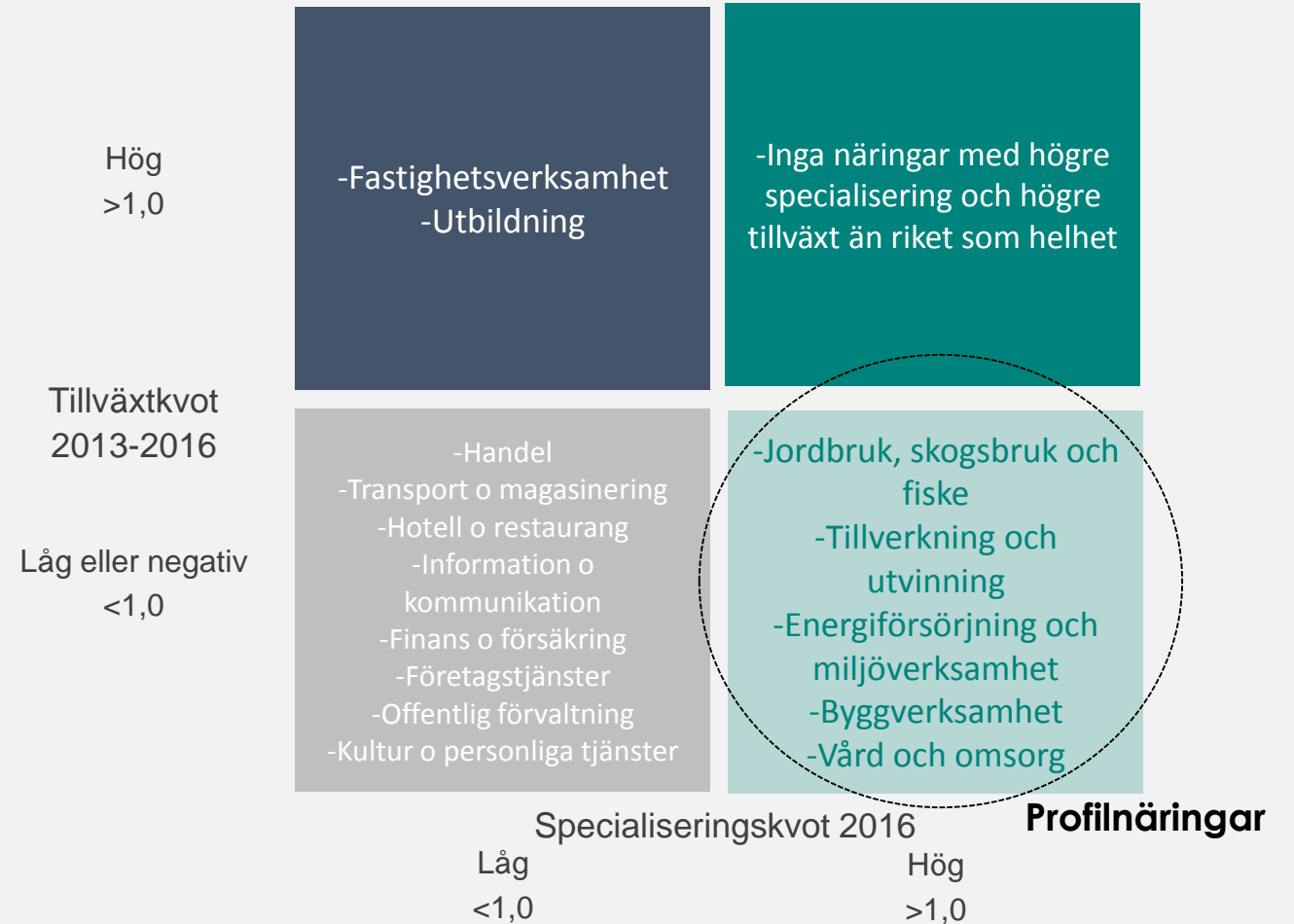

Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner

Högre tillväxt än riket i
genomsnitt endast inom två
näringar

Finns flera profilnäringar

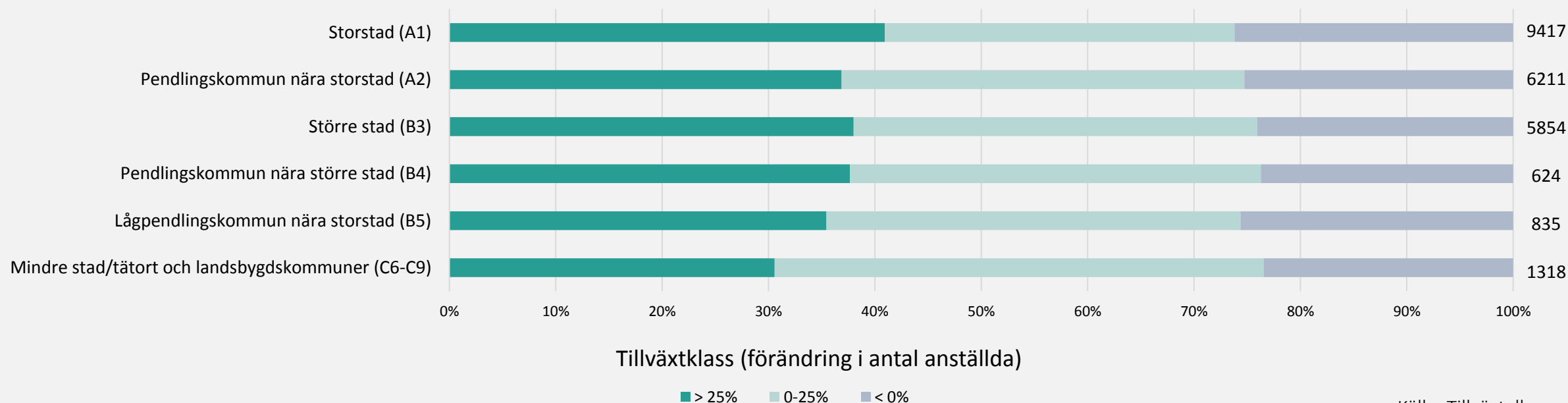
Däremot saknas profilnäringar
med hög tillväxtkvot

Tillväxtföretag finns i alla kommunklasser och kommuner

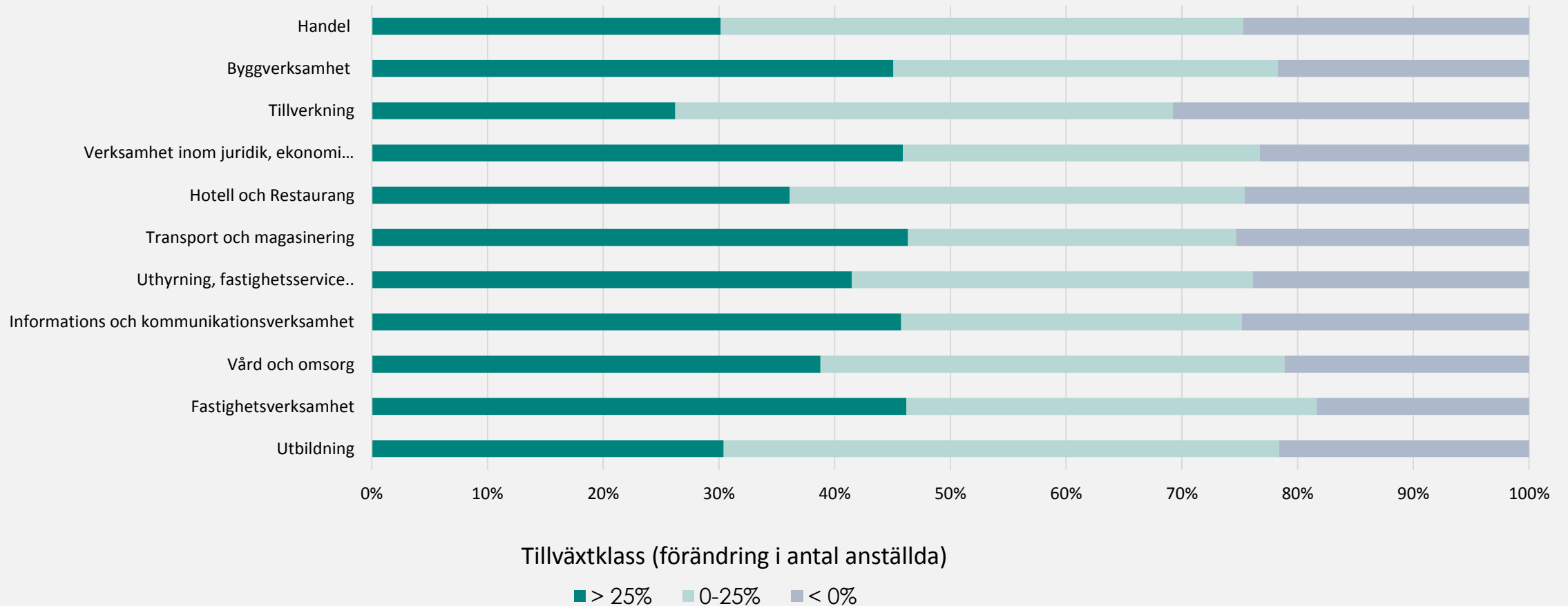
- Studier visar att endast 1/3 av företagen har en vilja och förmåga att växa och anställa
- Jobbtillväxten sker framförallt i företag med 10-249 anställda
- De s k Tillväxtföretagen, som ökat antal anställda med +25% under en 3-års period – svarar för 80% av bruttotillväxten i antalet anställda

Företag 5-249 anställda i SBA (55 kommuner) efter tillväxtklasser

Tillväxtföretag finns i alla näringsgrenar

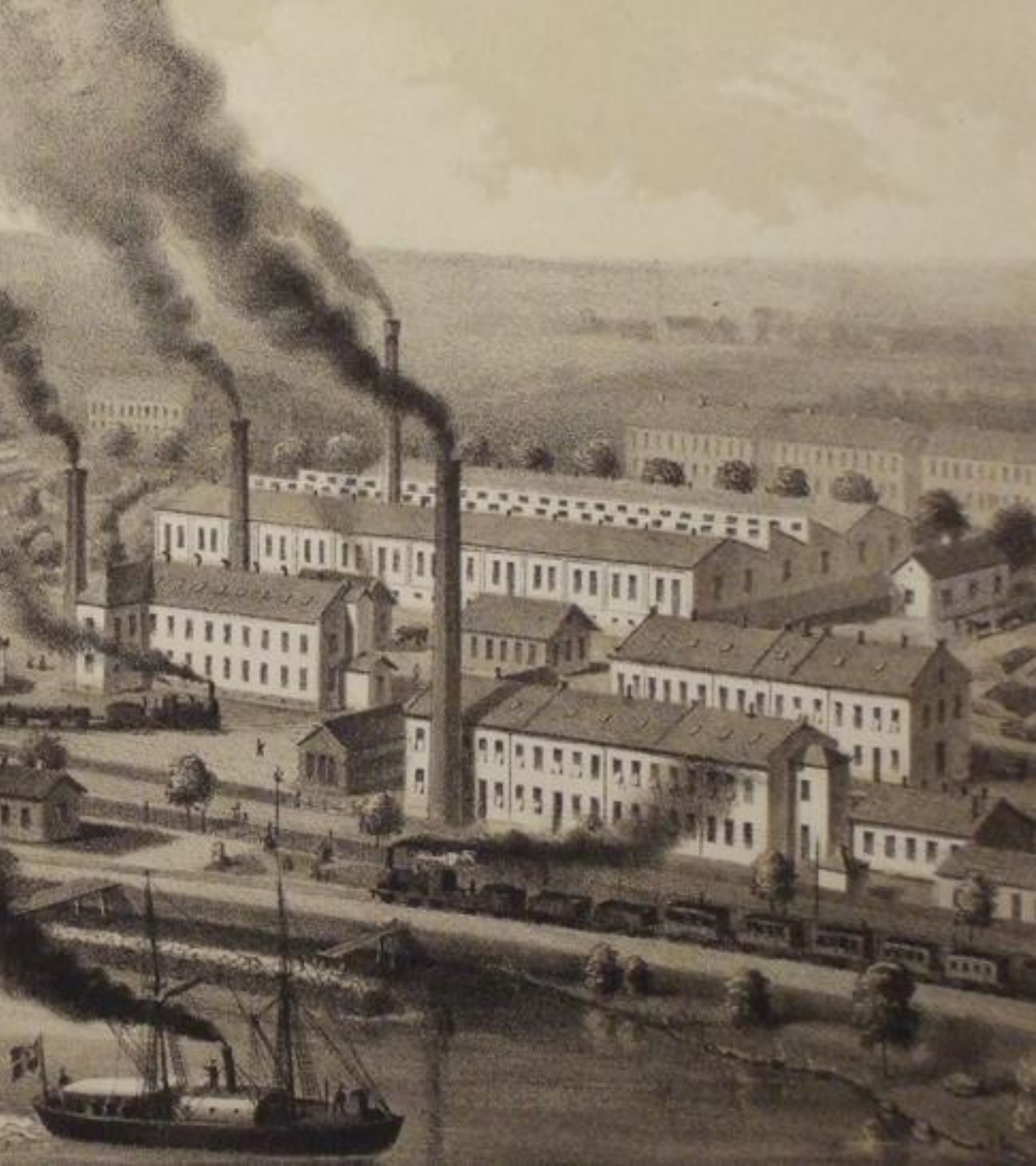
Antal företag per huvudnärning i kommungruppen **Större städer i SBA**
Södertälje, Uppsala, Eskilstuna, Linköping, Norrköping, Örebro, Västerås, Gävle

Fördelning av SBA:s 3021 tillväxtföretag (10-249 anställda), år 2014-2017

Dessa har nyanställt 38 916 personer

Arboga	5	Kungsör	7	Stockholm	1339
Botkyrka	34	Köping	13	Strängnäs	15
Danderyd	22	Lidingö	11	Sundbyberg	21
Ekerö	14	Linköping	96	Södertälje	52
Enköping	34	Ludvika	2	Tierp	9
Eskilstuna	58	Nacka	54	Trosa	11
Flen	8	Norrköping	106	Tyresö	27
Gnesta	2	Norrtälje	35	Täby	50
Gävle	65	Nykvarn	5	Upplands Väsby	29
Hallstahammar	9	Nyköping	25	Upplands-Bro	14
Haninge	53	Nynäshamn	12	Uppsala	129
Heby	8	Sala	10	Vallentuna	13
Huddinge	64	Salem	5	Vaxholm	4
Håbo	16	Sandviken	13	Värmdö	9
Järfälla	37	Sigtuna	31	Västerås	100
Karlskoga	18	Smedjebacken	6	Örebro	117
Katrineholm	9	Sollentuna	53	Österåker	19
Knivsta	5	Solna	107	Östhammar	11

Näringslivet påverkas av historien... men är också under ständig omvandling

- Vad man arbetar med och lever av i en region bestäms till stor del av arvet
- Samtidigt är näringslivet satt under ständig omvandling. Nya näringar uppstår och gamla trängs undan
- De nya näringarna är många gånger sprungna ur de gamla
- Svårt att uppfinna ett helt nytt näringsliv och börja på ritbordet från noll

De kunskapsintensiva jobben blir allt fler

- I takt med att varuproduktionen i allt större utsträckning flyttats till Östeuropa och Asien har etablerade industriländer ökat specialiseringsgraden inom jobb högre upp i näringskedjan
- I Sverige är det idag en tiondel av kommunerna som står för sammantaget 80 procent av den totala sysselsättningen inom KIBS
- I SBA länen är fördelningen av sysselsättningen inom KIBS relativt ojämn. Högst är den i Stockholm (19,6 %), Solna (13,3 %), och Linköping (13,1 %)

Sysselsättning inom KIBS

Kartan visar andelen av den sysselsatta dagbefolkningen som arbetar i kunskapsintensiv tjänstesektor (KIBS)

- 10,1 till 22,6 %
- 5,2 till 10,0 %
- 2,5 till 5,1%
- 0,0 till 2,4 %

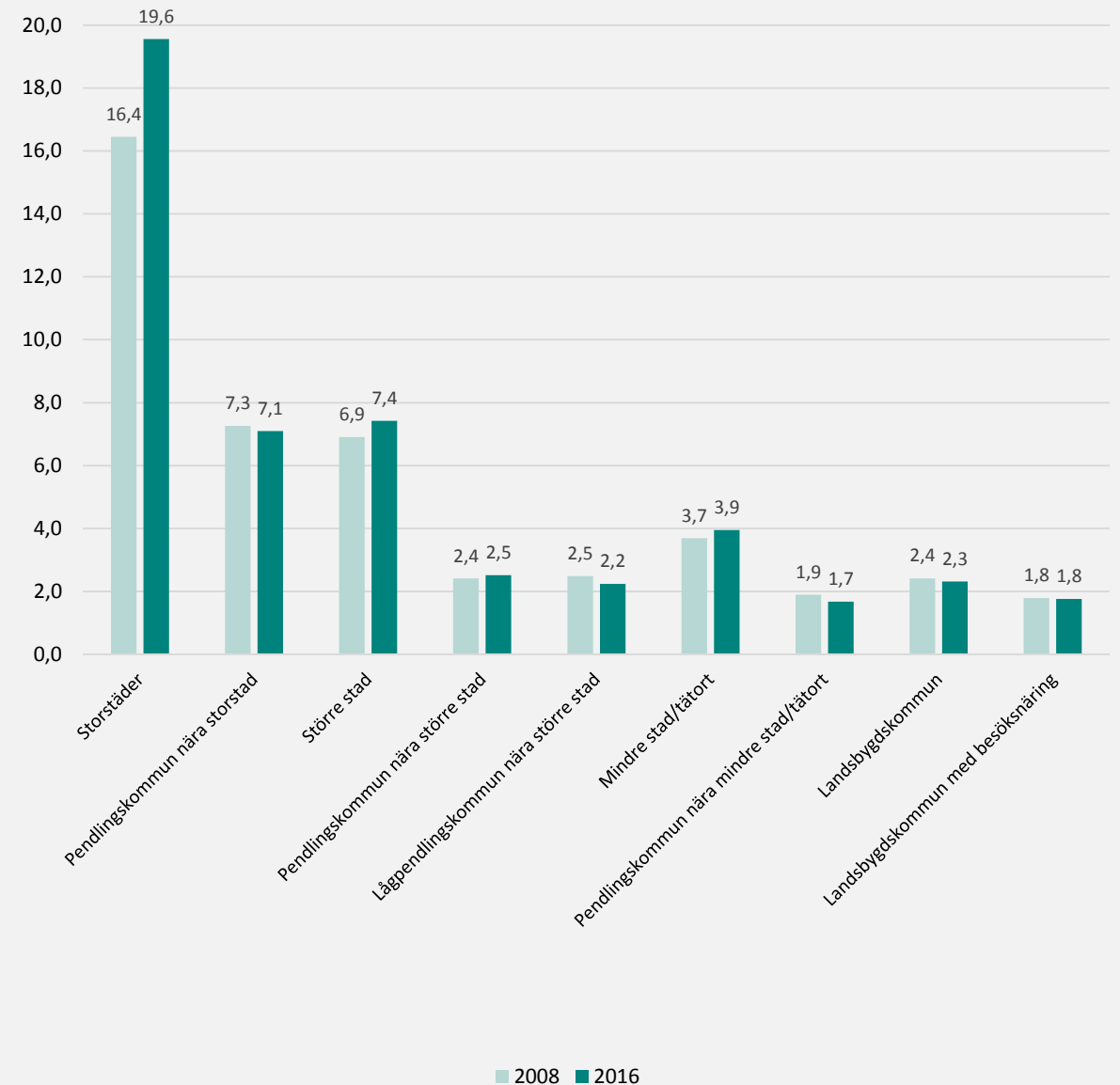
Källa: Sveriges Nya Geografi 2018, Datakälla: SCB, Tillväxtverkets definition av KIBS,

De kunskapsintensiva företagen ökar mest i storstaden

Tydlig centraliseringspreferens för den kunskapsintensiva sektorn i SBA:

1. Andelen KIBS är allra högst i Stockholm (20%)
2. Stockholm har även haft den starkaste ökningen mellan 2008-2016
3. Även de större städerna i SBA har en relativt hög andel anställda inom KIBS

Andel anställda inom KIBS av dagbefolkningen, SBA

Framväxten av KIBS har förändrat kraven på staden

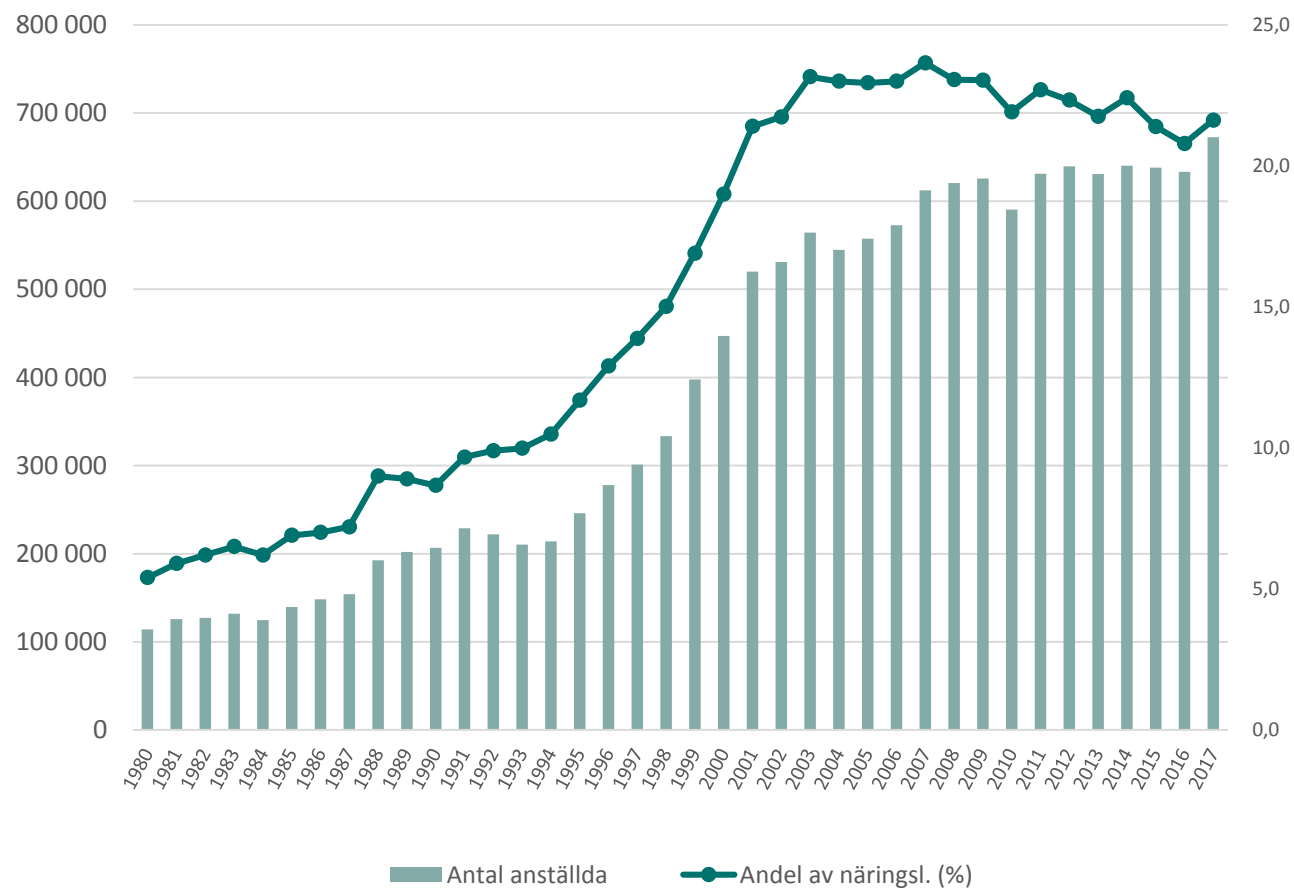
- Framväxten av kunskapsintensiva företag har förändrat kraven på samhällsplaneringen och platsens roll
- Nya lokaliseringspreferenser innebär att kommunerna måste erbjuda mer än fördelaktiga markpriser och billiga lokalhyror
- Den generella attraktiviteten hos en stad allt mer viktigt för näringslivsattraktiviteten
- Kunskapsföretagen dras till attraktiva stadskärnor, utbud av kultur, nöjen, shopping, men även till öppna attityder och kreativa miljöer

”Arbetsvillkor och arbetsförutsättningar i övrigt, hur goda dessa än är, räcker ofta inte för att attrahera och behålla anställda som har valmöjligheter. Ur individens perspektiv spelar också stadens kvaliteter som livsmiljö en viktig roll.”

(Cars och Engström 2008)

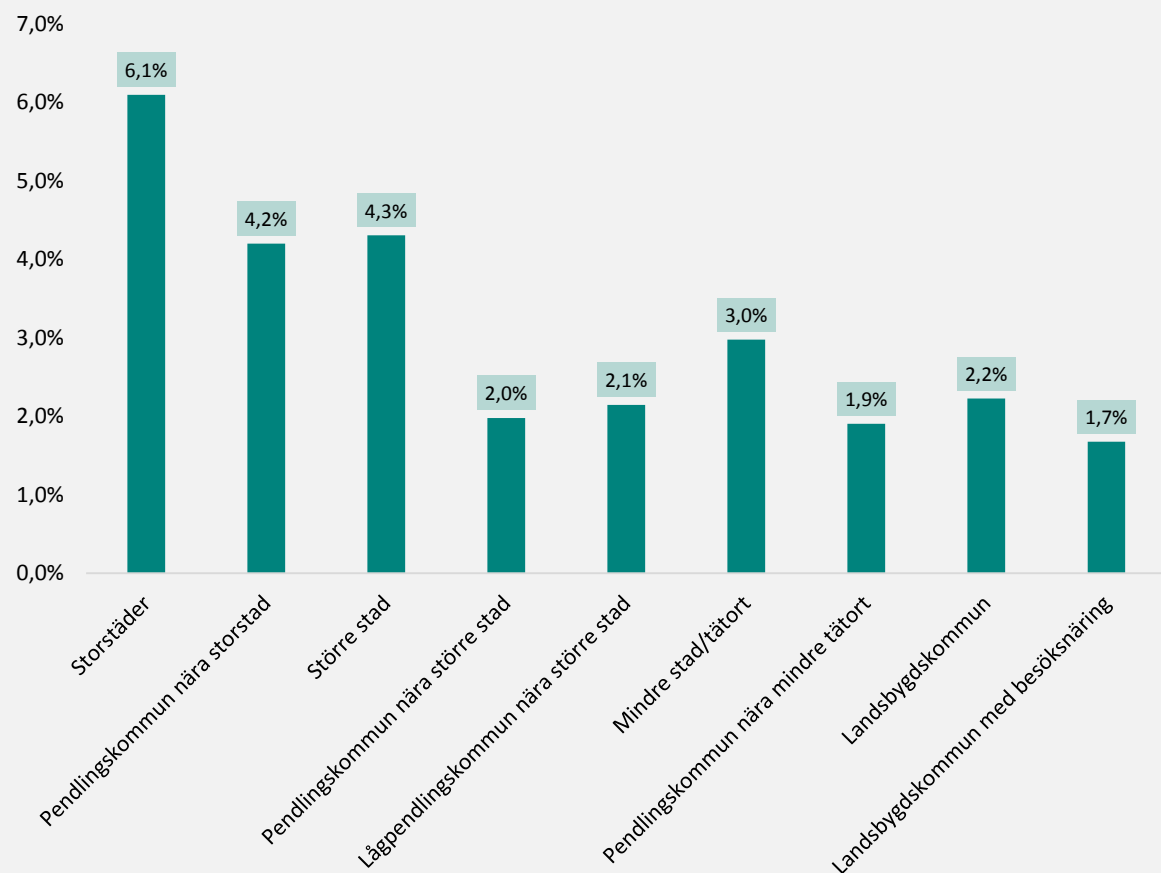
Näringslivet blir allt mer internationaliserat

Antalet anställda i utländska företag och deras andel av antalet anställda i näringslivet åren 1980–2017, avser Sverige

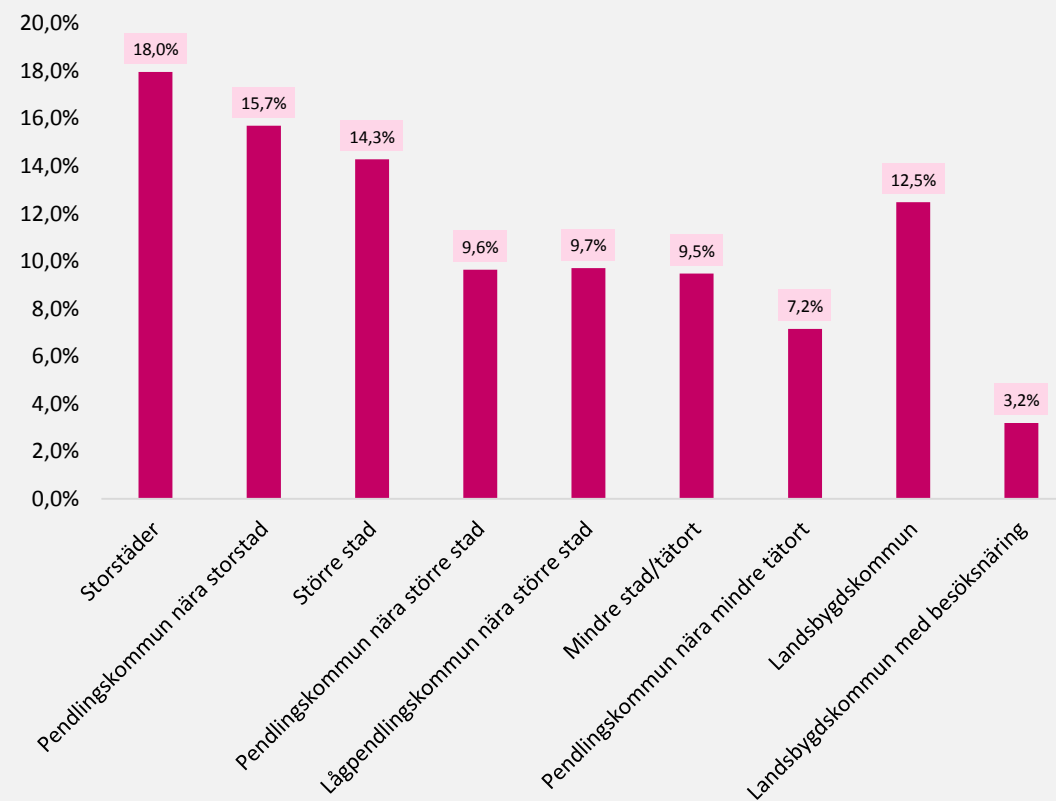

Över 300 000 personer i SBA är idag anställda på utländska företag

Andel utlandsägda företag 2017, SBA

Andel anställda i utlandsägda företag 2017, av förvärvsarbetande totalt

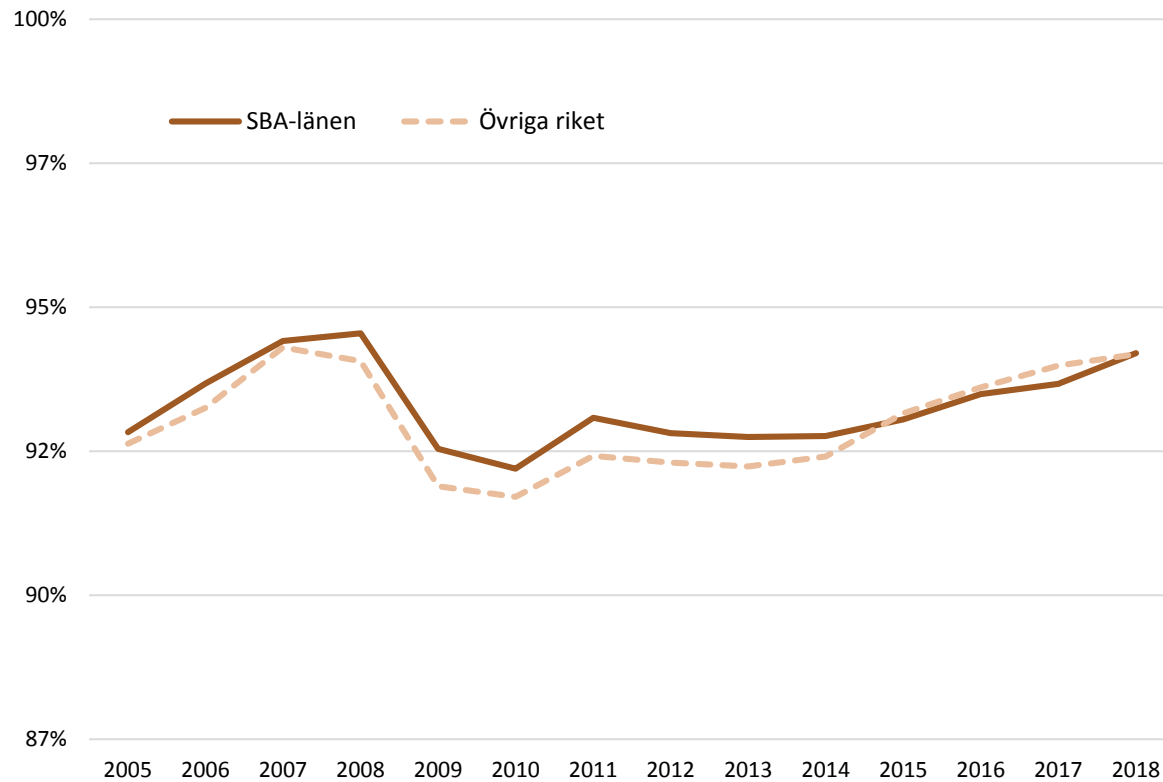

4

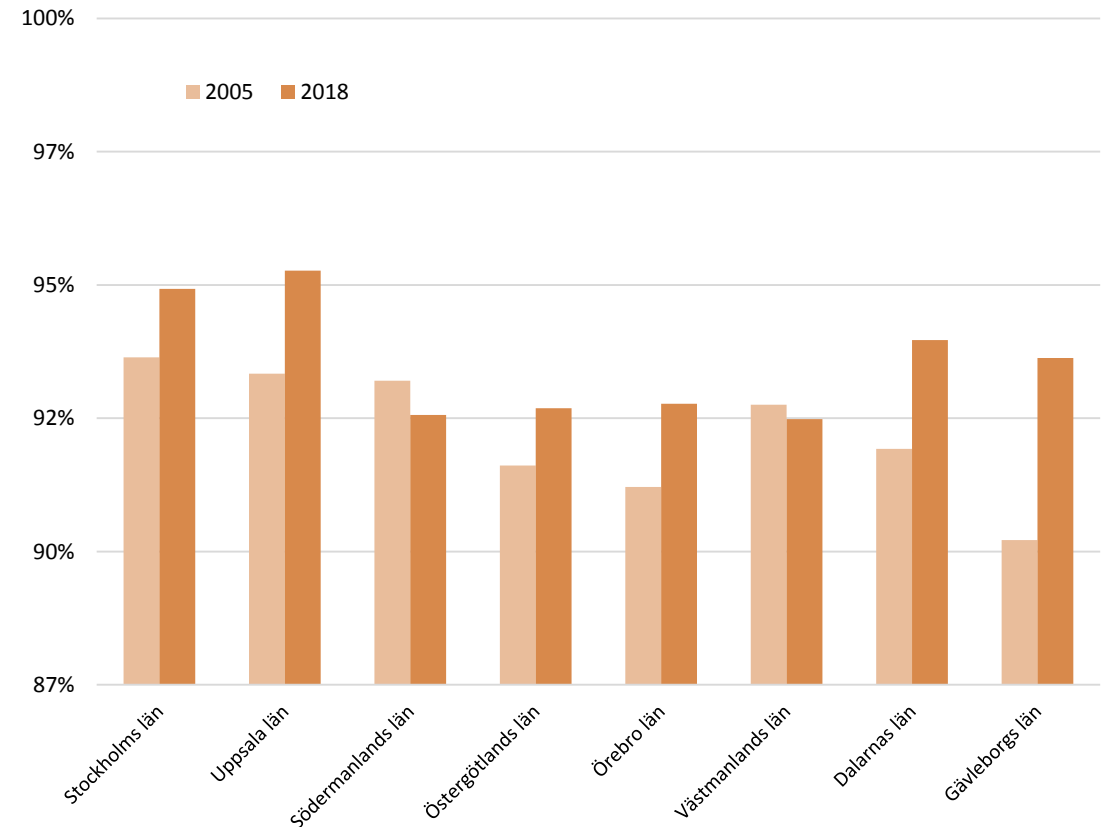
Arbetskraft och arbetsmarknad

Högst andelar sysselsatta av arbetskraften i Stockholms och Uppsala län

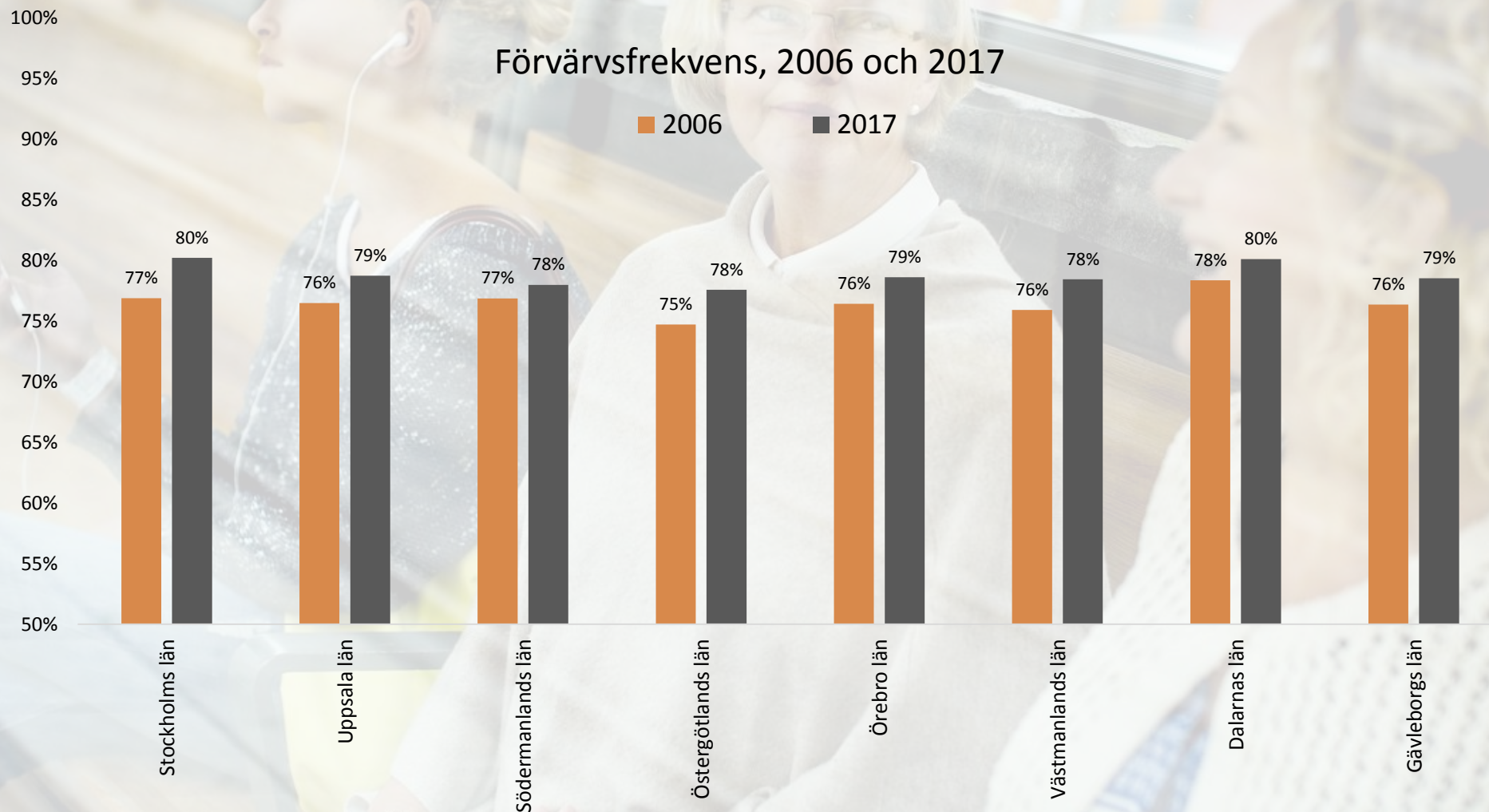
Andel sysselsatta av arbetskraften

Andel sysselsatta av arbetskraften

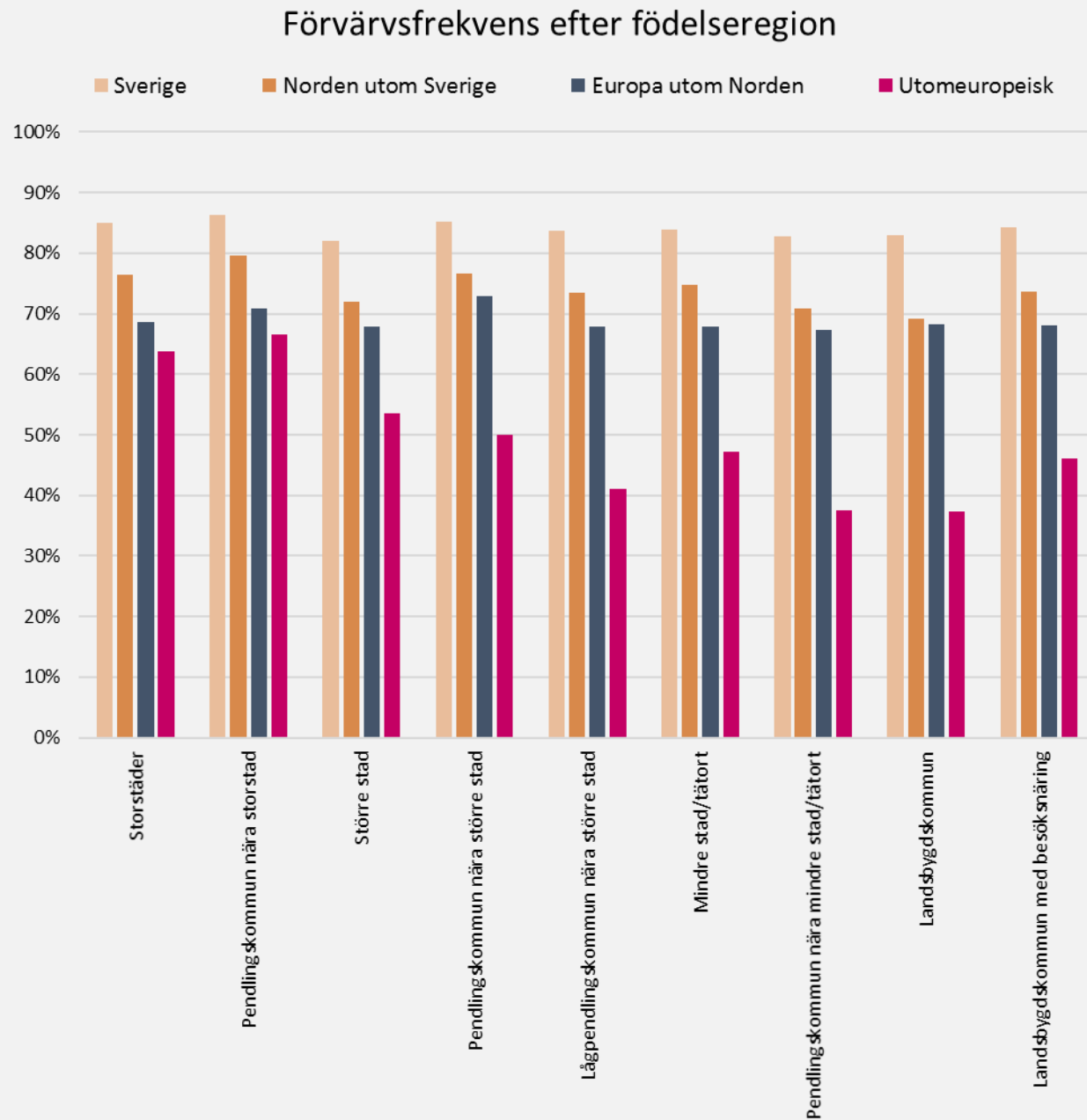

Andel förvärvsarbetande ökar i hela SBA

En tudelad arbetsmarknad

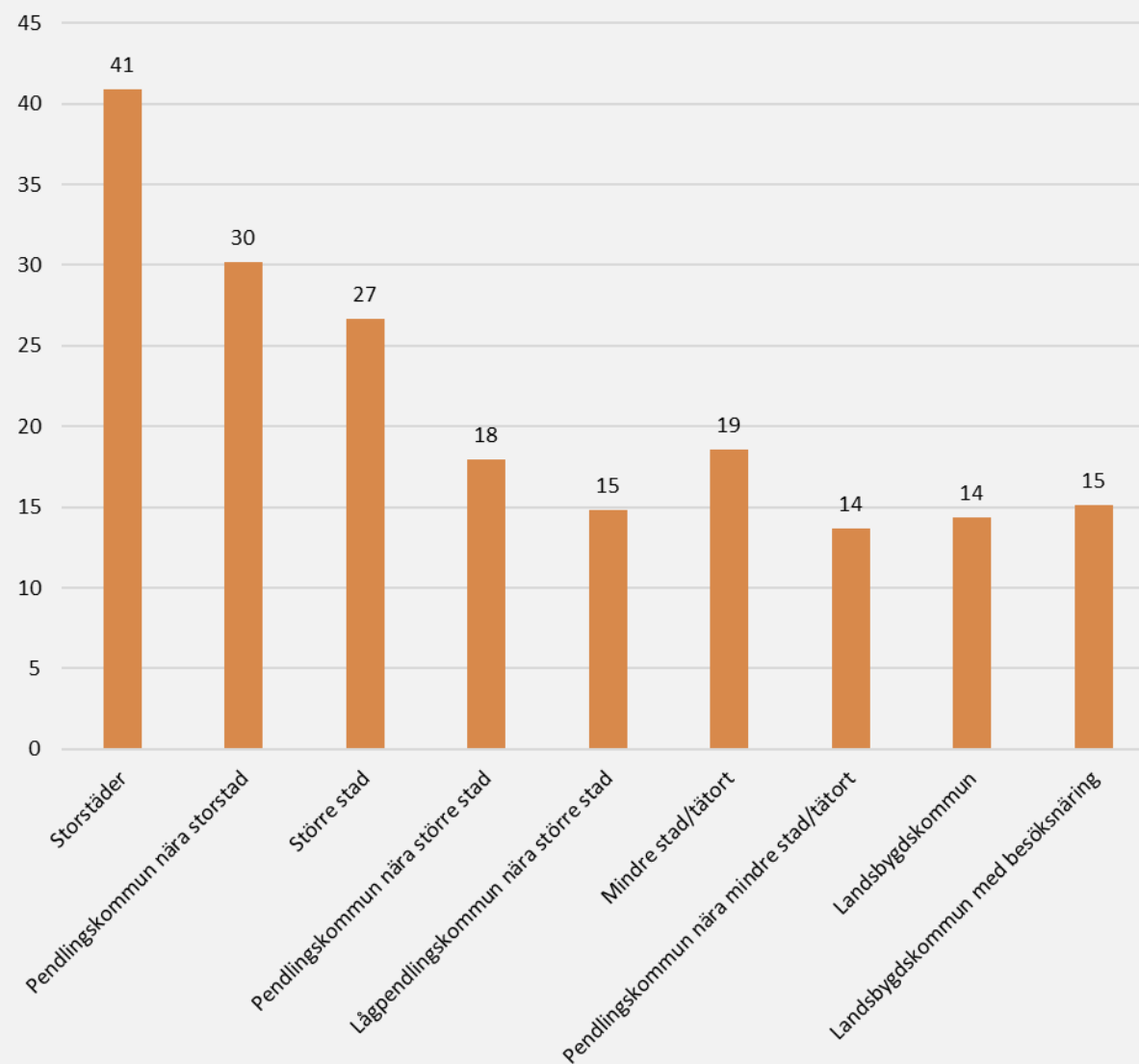
- Andel förvärvsarbetande av befolkningen skiljer sig stort efter födelseland och kommungrupp
- Skillnaden i förvärvsfrekvens är framförallt påtaglig för gruppen utomeuropeiskt födda
- En relativt hög andel av de utomeuropeiskt födda bosatta i Stockholms stad samt pendlingskommuner nära storstad är i förvärvsarbete
- En relativt låg andel av de utomeuropeiskt födda bosatta i pendlingskommun nära mindre stad/tätort, pendlingskommun nära större stad, samt landsbygdskommun är i förvärvsarbete

Stor skillnad i utbildningsnivå inom SBA

- Stora skillnader i utbildningsnivå mellan kommungrupperna i SBA
- Högst är utbildningsnivån i storstäderna och lägst i Landsbygdskommunerna och pendlingskommunerna nära mina stad
- Utbildningsnivån avspeglar den näringsmässiga strukturen i regionen

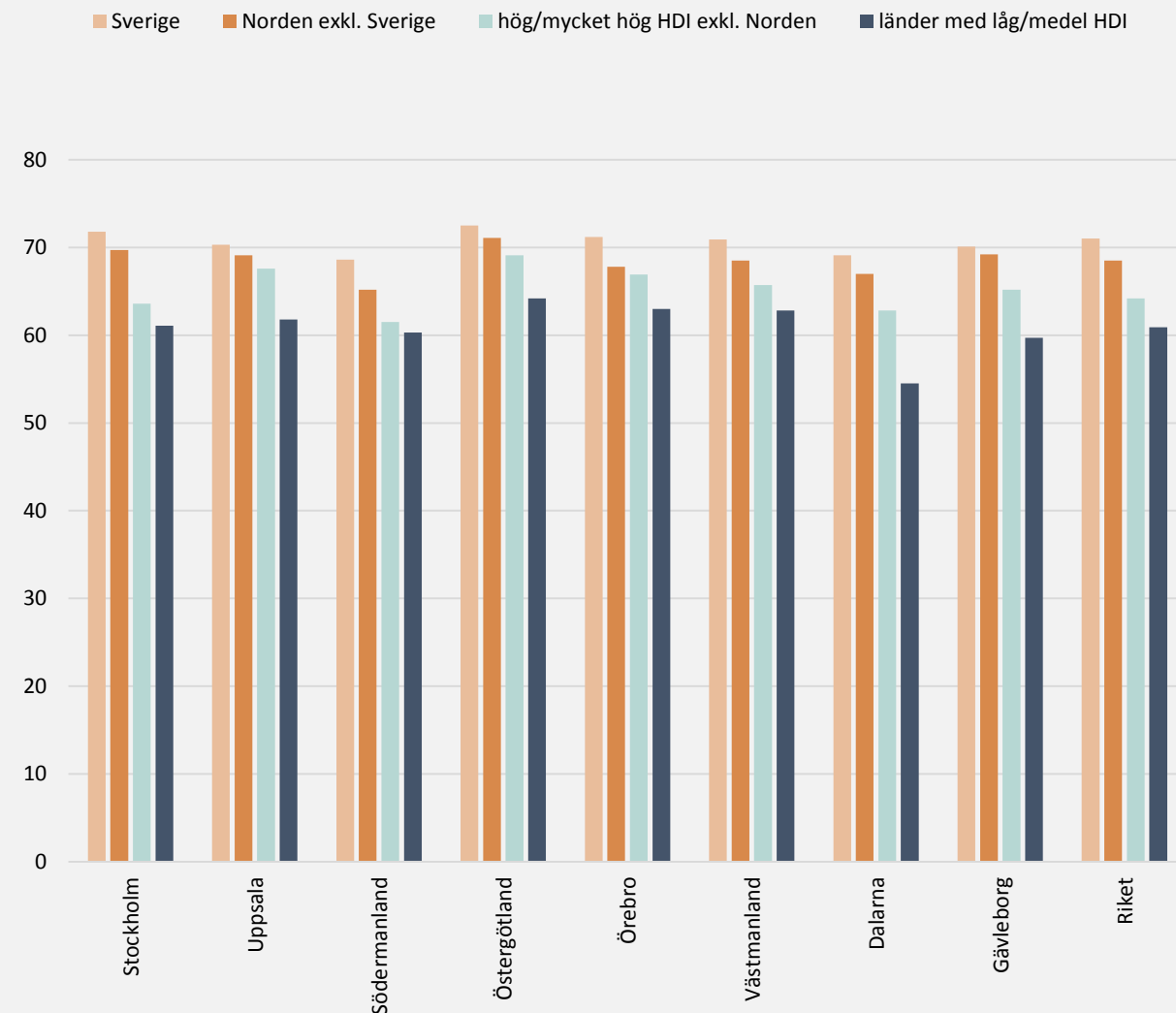
Andelen högskoleutbildade, minst treårig eftergymnasial utbildning, åldern 25-64 år, 2017

Matchningsgrad

- Andel anställda som arbetar i yrken som stämmer väl överens med deras utbildning varierar geografiskt och mellan grupper
- Kompetensutnyttjandet för utrikesfödda generellt lägre än för inrikesfödda
- Östergötland uppvisar högst matchningsgrad för samtliga grupper
- Lägst matchningsgrad för personer födda i länder med låg/medel HDI som är bosatta i Dalarna

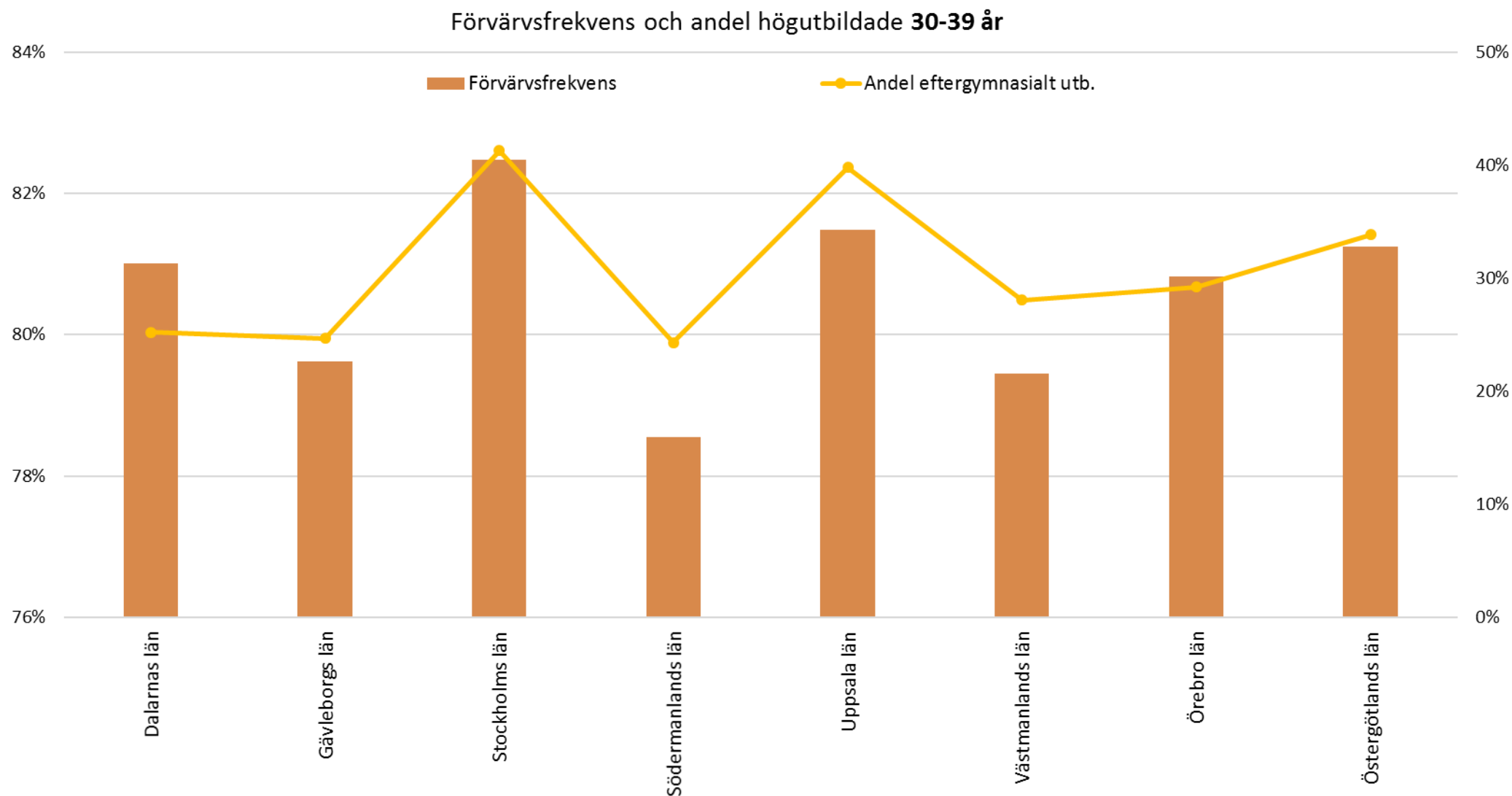
Matchningsgrad per födelseregion

Andel anställda som arbetar i yrken som stämmer väl överens med deras utbildning.
HDI = Human Development Index. År 2016

Källa: SCB

Samband mellan utbildningsnivå och förvärvsfrekvens

5

Företagsklimat

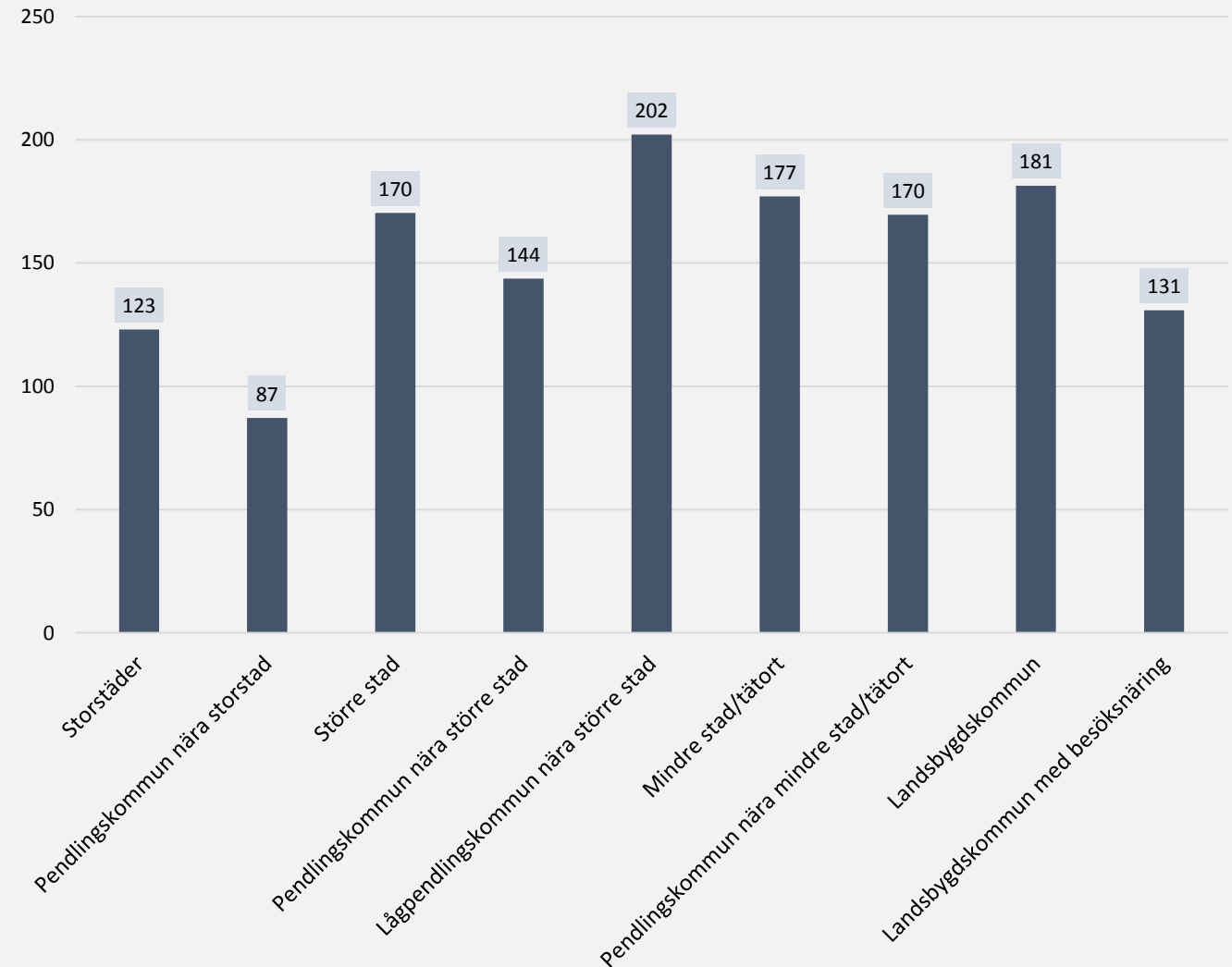
Företagsklimatet förbättras

- Svenskt Näringsliv definierar företagsklimatet som summan av attityder, regler, institutioner och kunskaper som möter företagaren i vardagen.
- Svenskt Näringslivs ranking bygger på enkäter till bl.a. företagare och på statistik.
- Det lokala företagsklimatet fortsätter att förbättras
- De flesta kommunerna i topp finns i Stockholms län, Skåne och Västra Götaland
- De flesta kommunerna i botten finns i mindre kommuner utanför storstadsområdena

Bäst företagsklimat i storstadsregionen

- Pendlingskommunerna nära storstad ligger i genomsnitt bäst till Svenskt näringslivs ranking
 - Solna, Sollentuna, Trosa, Sundbyberg och Danderyd utmärker sig med höga placeringar
- Lågpendlingskommuner nära större städer har i genomsnitt lägst ranking i indexet
 - Sandviken, Östhammar och Sala är exempel på kommuner som hamnar långt ner i rankingen

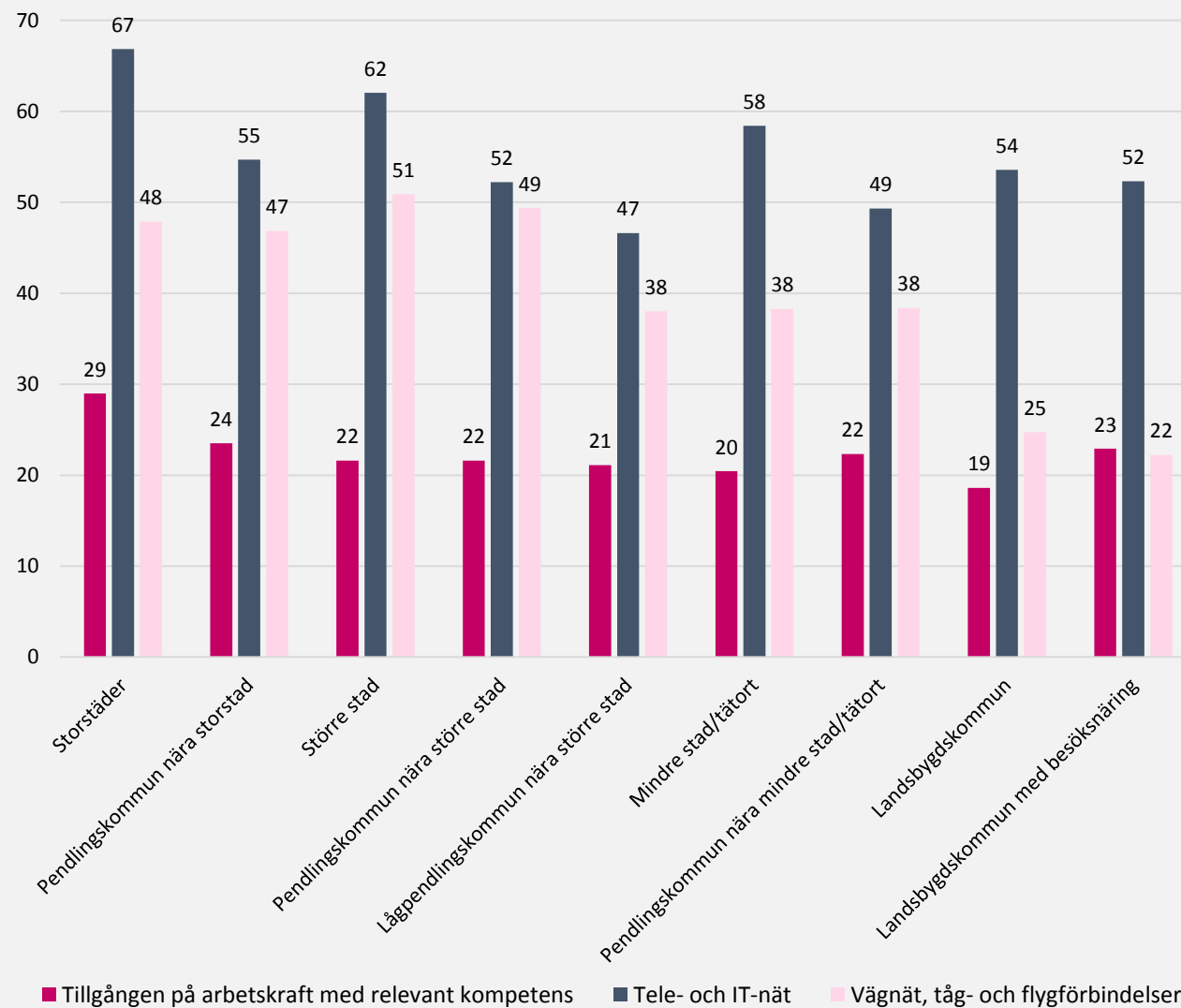
Genomsnittlig ranking, Svenskt näringsliv 2018, SBA
(låga staplar positivt)

Tillgången till arbetskraft största utmaningen för företagen i SBA

- Förutsättningarna för företagande skiljer sig åt mellan kommungrupperna i SBA
- Kompetensförsörjningen är en stor utmaning för samtliga kommungrupper.
 - Storstadsregionen har något bättre förutsättningar än landsbygden
- Infrastrukturen (vägnätet, tåg och flyg) är generellt sett bättre i de större städerna och sämre på landsbygden

Förutsättningar för företagande, SBA
Andel som svarat bra, mycket bra eller utmärkt på
hur förutsättningarna för varje aspekt ser ut

Analys och slutsatser

Hur hänger SBA-regionen ihop?

- SBA är ett geografiskt stort område med kommuner av olika karaktär och funktion
- Inomregionala skillnader finns i t ex lönesummautveckling, utbildningsnivå
- **SBA-regionen hålls ihop av:**
 - 1) Arbetspendlingen (möjliggörs av infrastrukturen)
 - 2) Kommuner som näringsmässigt kompletterar varandra (man är specialiserad på olika saker)
 - 3) Kommuner som funktionsmässigt kompletterar varandra (boendekommuner och arbetskommuner i beroendeställning till varandra)

An aerial photograph of a coastal town. In the foreground, there is a dense cluster of residential buildings with red-tiled roofs, interspersed with green trees. A parking lot with several cars is visible. In the middle ground, a large body of water (a lake or bay) contains a marina with numerous sailboats and yachts. A long, thin pier extends into the water. In the background, a larger town or city is visible on the far shore, with various buildings and a church spire. The sky is clear and blue.

Kommunernas olika roller i regionen

- Det krävs ett visst befolkningstryck i en region för att rollerna mellan kommunerna ska bli tydliga
- Uppdelningen mellan arbetskommun och boendekommun är tydligast i och omkring storstaden
- Att vara en attraktiv boendekommun kan vara gynnsamt (lönesumma och skatteunderlag)
- En blandning av arbetsplatser och boende ger en levande kommun dygnet runt, näringslivet matchar kompetensen i befolkningen och beroendet att behöva pendla minskar
- Strategin måste utgå ifrån kommunens förutsättningar

Hur kan näringslivet stärkas?

- ”Gräv där ni står” – svårt att börja på ritbordet från noll och uppfinna ett helt nytt näringsliv
- Att utgå från branscher (profilnäringar) är en viktig strategi men inte tillräcklig. Tillväxtföretag finns i alla branscher
- Dialog med näringslivet en förutsättning för att förstå behoven
- Storstäderna och nodstädernas roll i SBA – Ta ansvar och driva samverkan (storregionalt och med kranskommuner)
- Mindre städernas och landsbygdens roll i SBA – Nya näringar, distansarbete och livskvalitet. Finns många tillväxtföretag även här

Kommunen kan göra mycket för företagen

1. Mark och lokaler för företagande
2. Matchning och praktikplatser i dialog med företagen
3. Välskött kommun med kultur, bra skolor och livskvalitet – en förutsättning för att få barnfamiljer att bosätta sig i kommunen
4. Utbildning, bostäder m.m. ger integration och tillgång till kompetent personal
5. Nära kontakt med företagen, bra bemötande, dialog och information
6. Sund konkurrens och klok offentlig upphandling
7. Anpassa regler, ta bort hinder
8. Effektiv myndighetsutövning och service

Samverkan i regionen stärker näringslivet

1. Vägar, spår och trafikering inom kommunen och ut i världen
2. Kraftfullt internet, elnät m.m.
(Region Västerbotten har arbetat proaktivt med digitalisering)
3. Rådgivning och finansiering för företag (bl.a. Almi)
4. Regional exportsamverkan
5. Investeringsfrämjande
6. Främja lokal kännedom hos banker och företagsfrämjare

Referenser

- Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden, ekonomi och fysisk planering i urbaniseringens tidevarv, regionalpolitiskt forum rapport nr 3, https://entreprenorskapsforum.se/wp-content/uploads/2018/03/Lara_av_staden_webb.pdf
- Cars och Engström (red) (2008) Stadsregioners utvecklingskraft – trender och nya perspektiv, Forskargruppen för Stadsregioner och utvecklingskraft 2008:1, Kungliga Tekniska Högskolan
- Entreprenörskapsforum (2018) 250 MILJARDER FATTIGARE! SVENSK PRODUKTIVITETSUTVECKLING 1950–2027
- Lars Pettersson (2013). "Tillgänglighet och ortsattraktivitet" i Trafikverket (2013). Den attraktiva regionen: En antologi om tillgänglighet och regional utveckling. Borlänge, s. 24.
- Stiglitz kommissionen (2008) Report by the Stiglitz Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress, <https://www.stat.si/doc/drzstat/Stiglitz%20report.pdf>
- Tillväxtverket (2017) Utveckla svenska städer, <https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2017/2017-11-06-utveckla-svenska-stader.html>
- Tillväxtverket (2018) Hållbar utveckling i Svenska regioner? <https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2018/2018-05-17-hallbar-utveckling-i-svenska-regioner.html>

Näringslivsanalys för SBA-regionen

Framtagen av Sweco, 2018/2019

Beställare: Invest Stockholm, Stockholm Business Region